ԹԻՒ 7728 24 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1911 ՇԱԲԱԹ

7 Octobre 1911 N. 7728

جمعه ایرتسی ١٣٢٧

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ԳԱՐԵԳԻՆ ՊՕՅԱՃԵԱՆ
Կ. ՊՈԼԻՍ - ՂԱԼԱԹԻԱ

آره‌ولك
ملی وسیاسی غزته
صاحب امتیاز ومدیری قره‌كین بویاجیان
درسعادت — غلطه
ابونه فیاتلری پوسته اجرتیله برابر ولایات
ایچون سنه‌لكی ١٠٠ آلتی آیلغی ٥٤ غروشدر .

نسخه‌سی ١٠ پاره

10 ՓԱՐԱ

آره‌ولك
AREVELK

Journal arménien
DIRECTEUR-PROPRIÉTAIRE
K. BOYADJIAN
CONSTANTINOPLE-GALATA

ԽՄԲԱԳՐԱՊԵՏ՝ Ե. ՕՏԵԱՆ

ՀԻՄՆԵԱԼ 1883ԻՆ FONDÉ EN 1883 بازار ایرتسندن ماعدا هر كون نشر اولونور . تاریخ تأسیسی ١٨٨٣

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

		Տարեկան	Վեցամս.
Գաւառներու	համար	100	54
Արտասահման	»	25	20 Ֆր.

ՊԱՏՐԻԱՐՔԸ
ԵՐԲ ՊԻՏԻ ԸՆՏՐԵՆՔ

Օրերէ ի վեր անիշխանութիւնը կատարեալ է Պատրիարքարանի մէջ։ Տեղապահ Հայրը, իր ութը ախտերովը ծանրաբեռնուած, բնակարանին մէջ կը տուայտի, խօսելու, քալելու, շարժելու անկարող վիճակի մէջ, մինչ ասդին ամէն օր գաւառներէ նամակներ կը հասնին կարեւոր խնդիրներու համար անմիջական տնօրինութիւններ խնդրող։ Այդ բոլոր խնդրանքները անհետեւանք կը մնան, որովհետեւ Պատրիարքարանի մէջ ո՛չ ոք կ'ուզէ ինքն իր գլխուն պատասխանատուութիւն ստանձնել։

Մանկունի Սրբազանին տեղապահութիւնը այլեւս անկարելի է․ այդ հիւանդ ու զառամած մարդէն խեր չի կայ մեզի եւ զինքը աւելի երկար ատեն իր պաշտօնին մէջ պահելը մեղք է թէ՛ իրեն եւ թէ ազգին համար։

Երբեք Պատրիարքարանի տարեգրութեանց մէջ չէ եղած շրջան մը որ ներկայ անկերպարան վիճակին մօտենայ։ Եւ այս վիճակը կը տեւէ ամիսներէ ի վեր ու ո՛չ ոք կը խորհի դարման մը մտածել անոր։ Եւ ասիկա ճիշդ այն միջոցին ուր ազգը ամէնէն աւելի պէտք ունի կառավարութեան քով հեղինակաւոր, գործունեայ եւ կորովի ներկայացուցիչ մը ունենալու որ օր օրին ներկայացնէ գաւառացիներուն ծովածաւալ ցաւերն ու բողոքները եւ անոնց դարմանը պահանջէ։

Պատրիարք մը եւ Գաբու Քէհեասի մը. ահա այն երկու անհրաժեշտ բաները որոնց ազգը պէտք ունի եւ որոնք, ափսո՛ս, գոյութիւն չունին։

Կեդրոնական Վարչութիւնը պարզապէս դաւաճանած պիտի ըլլայ ազգին դէմ եթէ տակաւին յամենայ իր պարապականութեան մէջ եւ չուզէ վերջ մը տալ Պատրիարքարանի այս անիշխանական վիճակին։ Ինչո՞ւ մինչեւ այսօր դիմում չըրաւ Ազգ. Ժողովին ու պահանջեց որ անմիջապէս Պատրիարքական ընտրութեան ձեռնարկուի։ Ինչ թաքուն նպատակներով մինչեւ հիմա քաշքշեց ներկայ վիճակը գոհանալով ուրուական տեղապահով մը, որ, իր ծերութեան եւ հիւանդագին վիճակին բերմամբ, բանի մը օգտակարութիւն չունի ու հետեւաբար վնասակար կ'ըլլայ ազգին։

— Պատրիարքացու մարդ չունինք, գուցէ պիտի առարկեն վարչութեան անդամները։

Ատիկա սխալ առարկութիւն մըն է։ Ներկայ յուսահատական վիճակին մէջ ո՛ եւ է եկեղեցական աւելի օգտակարօրէն կրնայ իր պաշտօնը կատարել, քան Մանկունի Սրբազան իր մահիճին մէջ, գդալներով, դեղի սրուակներով ու միզամաններով շրջապատուած։

Եւ, յետոյ, ինչո՞ւ մինչեւ այսօր գոնէ շնորհքով Գաբու Քէհեասի մը չորոշուեցաւ. միթէ Գաբու Քէհեասի ըլլալու համա՞ր ալ արժանաւոր մէկը կարելի չէ գտնել։

Եթէ պատրիարքացու չունինք, տեղապահցու չունինք, Գաբու Քէհեացու չունինք, այն ատեն գոցենք Պատրիարքարանի դուռը եւ ազատինք ու թո՛ղ գաւառացիներն ալ իրենց գլխուն ճարը նային փոխանակ յոյս դնելու կեդրոնին վրայ։

Բայց կը կարծեմ այս ծայրայեղութիւններուն դիմելու պէտք չի կայ։ Պատրիարք ալ կարելի է գտնել, գործակատար ալ, բաւ է որ կամք ունենանք։

Ըստ իս, յառաջիկայ Ազգային Ժողովի օրակարգին առաջին խնդիրը պէտք է ըլլայ «Ընտրութիւն Կ. Պոլսոյ Պատրիարքի»։ Վարչութիւն եւ Երեսփոխանութիւն, եթէ քիչ մը պատասխանատուութեան զգացում մը ունին, այս ամենապարզ եւ միեւնոյն ատեն ամենակենսական պարտականութիւնը պէտք է կատարեն։

ԵՐՈՒԱՆԴ ՕՏԵԱՆ

ԱՐՁԱԳԱՆԳ ԶԷՅԹՈՒՆԷՆ

Մեծ եղաւ զարմանքս երբ «Կոհակ»ի (Թիւ 29) «Գաւառական Կեանք» խորագրին տակ Զէյթունէն եկած մէկ թղթակցութիւնը աչքէ անցընելու պատեհութիւնը ունեցայ, չըսելու համար բարեբախտութիւնը։

Յօդուածը՝ որ «N» ստորագրութիւնը կը կրէ — արդէն այլապէս անկարելի — կը շօշափէր քանի մը կէտեր, որոնցմէ պիտի վերցնեմ միայն տեղւոյս Փոխ-Տնօրէն Յովհ. էֆ. Ահարոնեանի մասին գրուածը, այն պարզ պատճառով որ մօտէն տեղեակ չեմ եղած խնդիրներուն ու մանաւանդ երբ նախկին Կեդրոնականցի պարտք կը զգամ դպրոցին ու պաշտօնէութեան մասին խօսք եղած ատեն յայտնել կարծիքս միշտ ու ամէն տեղ — ինչպէս այժմ — պաշտպանել զանոնք անիրաւ յարձակումներու դէմ ու անոնց իրական արժանիքն ու պատիւը բարձր պահել։ Ահա պարտականութիւն մը որ միեւնոյն ատեն արդար ու անխուսափելի իրաւունք մըն է քաղաքացիական ու աշակերտական կրկնակ հանգամանքներով նուիրագործուած։ Ահա թէ ինչո՞ւ կը փութամ ներկայ խնդրի առթիւ յայտնել խոնարհ կարծիքս, ջանալով սրբագրել հանրութեան մէջ գոյացած սխալ կարծիքը եւ ի վեր հանել խնդրոյ առարկայ եղող յօդուածի արժէքն ու կարեւորութիւնը։

Յօդուածագիրը կ'ըսէ թէ Վաղարշակ Վրդ. իր անձնական շահերու պաշտպանութեան տեսակէտով Տնօրէն կարգել տուաւ Յովհ. էֆ. Ահարոնեանը, Նաթանեան էֆ.ի միջոցաւ։ Կը հարցնեմ իրե՛ն, ո՞ւր էին Վաղարշակ Վրդ. եւ Նաթանեան էֆ., երբ Յովհ. էֆ. 10 (տասը) տարիներէ ի վեր տեսչութեան պաշտօնը կը վարէր, ոչ միայն Միացեալի օրով, այլ նաեւ կրթական գործին Պատրիարքարանի ուղղակի հսկողութեան տակ գտնուած ատեն. չէ՞ որ քանի մը տարիներէ ի վեր յիշեալ Վրդ.ը Առաջնորդ կարգուած է Զէյթունի ու Նաթանեան էֆ. մէկ տարիէ ի վեր Կիլիկիոյ տեսուչ կարգուած։

Ահա այս ստայօդ պարագան յիշելէ վերջ՝ յօդուածագիրը անիրական օժանդակ փաստերով կը ջանայ վար զարնել Ահարոնեան էֆ.ի կարողութիւնը, ամօթալի քաջութիւնը կ'ունենայ ուրանալու յիշեալ էֆ.ի մատուցած անհամար ծառայութիւնը իբր ուսուցիչ ամբողջ քառորդ դար մը եւ իբր տնօրէն-դաստիարակ տասնեակ մը տարիներ։

Յօդուածագիրը դժբախտաբար անձնական զզուելի շահերէ դրդուած, կը ջանայ հաւատալ ու հաւատցնել հասարակութեան թէ՝ Ահարոնեան էֆ. երբեք օգտակար չէ եղած իբր տնօրէն-ուսուցիչ. կը փորձէ ուրանալ անոր ունեցած հաղուագիւտ վարչական ձիրքը, մաթեմաթիքի մէջ ունեցած բացարձակ կարողութիւնը ու դեռ ուրիշ բացառիկ յատկութիւններ գնահատուած Նաթանեան էֆ.ի ու շատ մը անձերու կողմէ. կ'ուզէ մոռնալ այն փառաւոր շրջանը որ դպրոցը բոլորած է յիշեալ էֆ.ի տնօրէնութեան օրով երբ Պ. Պ. Աւետիս Տէր Մեսրոպեան եւ Տէօվլէթ Գէորգեան միեւնոյն տարուան շրջանաւարտներ, իրենց բացարձակ կարողութեամբ մին Պոլսոյ Կեդրոնականին եւ միւսը Պէրպէրեանին էն փայլուն շրջանաւարտները հանդիսացան։ Առաջինը նոյն իսկ Եւրոպայի մէջ այնքան մեծ յաջողութիւն գտաւ։

Դեռ երեք տարի առաջ էր որ Պ. Օննիկ Մահտեսեան տեղւոյս Կեդրոնականին Դ. դասարանէն յաջողեցաւ Պոլսոյ Կեդրոնականին Ս. դասարանը մտնել։

Ասոնք իրականութիւններ են ու ո՛չ թէ երեւակայութիւն։

Ասոնցմէ զատ Զէյթունի զարգացած դասուն ստուար մեծամասնութիւնը որո՞ւ աներն են. ինքը յօդուածագիրը ո՞ւր տեղի շրջանաւարտ է որ եկեր կը քննադատէ իր ուսուցիչը։

Երախտիքները գիտնալ ու ջանալ զանոնք մերկացնել իրենց իսկական գոյնէն, ուղղակի անխղճութիւն է։

Ահարոնեան հակառակ անոր որ իր երկար տարիներու խղճամիտ ու բարւոք պաշտօնավարութեամբ արժանացած է ամբողջ Զէյթունի ջերմ համակրութեան, միշտ փափաք յայտներ է որ Պոլսէն կարող տնօրէն մը ղրկուի Զէյթուն, (ասոր կրնայ վկայել Նաթանեան էֆ.) բայց դժբախտաբար Միացեալը ցարդ գոհացում չէ տուած իրեն։

Ինքը երբեք թեկնածու չէ եղած տնօրէնութեան. հասարակութիւնը բարեբախտաբար կրցած է գնահատել զինքը ու այդ պաշտօնին կոչած։ Այս վերջին հրաժարումին ալ — տակաւին Կոհակի մէջ իր մասին չգրուած — ոչ թէ անկարողութեան պատճառով եղած է, այլ պարզապէս ամսականի անբաւականութեան համար։

Չեմ կրնար այս առթիւ զարմանքս չի յայտնել Կոհակի ուղղութեան մասին։ Միեւնոյն թիւին մէջ խնդրոյ առարկայ եղող յօդուածի կողքին կը հրատարակէ ուրիշ մը բոլորովին հակառակ նախորդին։ Որո՞ւն հաւատայ հասարակութիւնը։ Մէկո՞ւն կամ միւսին։

ՍԻՒՆԵՑԻ

ԹԵՐԹՕՆԱԿԱՆ ՎԷՊԸ ՄԵՐ ՄԷՋ
ԱՊՏԻՒԼ ՀԱՄԻՏ
ԵՒ
ՇԷՐԼՕՔ ՀՈԼՄՍ
(ՀԵՂԻՆԱԿ՝ ԵՐՈՒԱՆԴ ՕՏԵԱՆ)

Թերթօնական վէպը, գեղարուեստական վէպերէն ու վիպակներէն կը տարբերի մեծապէս․ այսպէս եղած է ամէն ազգի գրականութեան մէջ։ Առաջինը՝ թերթօնական վէպը՝ ըլլայ իրական, ըլլայ յղացման արդիւնք, վիպասանութիւն մըն է այլազան ու մանրամասն պարագաներու։ Վերջինը գեղարուեստական վէպը՝ ըլլայ իրական, ըլլայ յղացման արդիւնք, վիպասանութիւն մըն է գերազանցապէս զտուած պարագաներու։ Երկուքն ալ պէտք են արդարեւ ամէն ազգի մէջ, բարեկրթութեան համար, բարեկրթութիւն կեանքի ու ըմբռնումի, բարեկրթութիւն ընտրողական ճաշակի։ Թերթօնական վէպերու մեկզմեկէ ունեցած բաղդատութիւնը ճշդիկ բաւական դժուարին է, որովհետեւ անոնք իրենց գրական նկարագրով իրարու կը նմանին։

Ընդհանրապէս թերթօնական վէպերը գեղարուեստական վէպերու եւ վիպակներու պէս թեզեր չեն պաշտպաներ։ Անոնք կը պատմեն ինչ որ մարդկային կիրքին կը պատշաճի։ Ապտիւլ Համիտ աշխարհի գրականութեան մէջէն նախընտրած էր «Ռոքամպոլ»ի հեղինակին անունը։ Այս

یكی قابینه

اوزون مدت دوام ایدن واذیتلی برمخاضدن صكره نهایت سعید پاشا قابینه‌سی وجود بولدی ایسه‌ده یشامغه مستعد برقابینه اولمادیغی ظن ایدیلیور . هپسندن زیاده نیك‌بین اولانلر بیله مجلس مبعوثانك كشادینه یعنی تشرین اولك اوللرینه‌قدر یكی قابینه‌نك دوامنی تخمین ایدیورلر . اشبو تخمینك نه‌درجه‌طوغری اولدیغنی بیلمه‌مكله برابر جریان ایدن وقایع كوستریوركه سعید پاشانك جمع ایتمش اولدیغی قوتلر ایله وجوده‌كلن برقابینه حال حاضرده‌كی بحرانلی وضعیتك مطالباتیله متناسب دكلدر .

بزم قدیم وتجربه‌كار صدراعظم حال حاضرده مسئولیت درعهده ایتمك ایچون ناظرلر بولمق خصوصنده نه قدر صعوبتلره اوغرادی .

وطنه وعمومه خدمات نافعه‌ده بولنمق اوزره كنیش وسكون كونلر بكله‌مه‌ملی، الك طار كونلرده بركیمسه بلا شرط وقید فداكارانه ملت ودولته خدمت ایتمكه مدیوندر . طبیعی فضائل وطنپرورانه‌نك فقدانی ایدی كه برقاچ كوندنبرو سعید پاشانك تكلیف ایتمش اولدیغی نظارتلر قبول اولنمیه‌رق ، برقابینه‌نك تشكیلنه مانع اولدی ..

براختیار اولدیغی نظر اعتباره آلمیه‌رق ، بو قدر بربیوك یوكی اوزرینه آلمش اولان سعید پاشانك موفق اوله‌مایه‌جغنی كورولیور .

بویله برحالده كوزلر نره‌یه توجه ایده‌جك ؟ كیمی تحری ایده‌جك‌و اوكا كیم خلف اولوب، یكی قابینه‌یی تشكیل ایده‌جك ؟

احوال حاضره‌نك آدمی اولان دیكر اختیار پاشانك عموماً تحری ایدلمكده اولدیغی آكلاشیلیوركه بتون صعوبتلری رفع ایله ،مسائل مغلقه‌یی حل ایدوب مملكت اداره‌سنك یولنی شاشیرمش سفینه‌سنی امین براسكله‌یه كوتورمكه مقتدر اوله‌بیلسون .

مشار الیه پاشانك اسمی كامل پاشا اولدیغنی تكرار ایتمكه حاجت یوقدر .

فقط كامل پاشانك مشروطیتك ایلك كونلرنده‌كی سرخوشلغك نفوذیله نه درلو استعفا ایتدیرلدیكنی كیمسه اونوتمامشدر .

شمدی‌یه قدر اكر كامل پاشا موقع اقتدارده بولنسه‌ایدی، نه اولوب اولمیه‌جغنی بیلمه‌یز، یالكز امین برصورتده سویله‌یه بیلیرزكه ایكی وقایع مؤسفه‌نك جریان ایتمیه‌جكی احتمال داخلنده ایدی .

بونلردن برنجیسی آطنه هائله‌سی و ایكنجیسی ایسه طرابلس غربك بویله بردنبره ، موقع اقتدارده بولنان صدراعظمك بیاناتنه مخالف اوله‌رق اورته‌یه چیقماسیدر .

ژون ترك غزته‌لرینك الك مهمی وقومیته‌نك اورغانی مثابه‌سنده بولنان «طنین»ك كامل پاشا حقنده برغزته‌ده یازلمش اولان برفقره‌دن ناشی «مزاردن برسس» نامنی ویردیكی دخی جمله‌نك معلومیدر .

یازق‌كه ! بوكون مقدراتك آجی براستهزاسی ایله سعید پاشا قابینه‌سنك تشكیلی غیرقابل اولدیغنده كندیلرینی یربوزنده وكامل پاشایی مزارك قعرنده ابدیاً كوملمش ظن ایدن كنج فرقه ممثللری ملتك باشنه حال حاضر بحرانی كتیروب ، اختیار وتجربه‌كار دماغلره محتاج قالدقلرنده قابینه‌یی تشكیل ایتمك ایچون مذكور «مزارسسنه» مراجعت اولنیور .

فضائل سیاسیه ایچون بوبیوك بردرسدر، اكر كنج دماغلر بوندن مستفید اولمق یولنی بیلسه‌لر بوندن وطن دخی زیاده‌سیله فائده مند اوله‌جقدر، چونكه مذكور كنج دماغلر بلكه بركون دها زیاده تجربه‌كار ومتنبه اولدقلری برحالده خدمات وطن وملته دعوت اولنورلر .

شمدی بوقدر آجی وقوعاتدن صكره كامل پاشانك مقام صدارتی قبول ایدوب ایتمیه‌جكی مسئله‌سی قالیر . بوبابده قطعی برجواب ویره‌من ایسه‌كده ، سعید پاشانك واقع اولان تكلیفی رد ایتمیوب صدارتی قبول وقابینه‌یی تشكیل ایلدیكی كبی كامل پاشانك دخی رد ایتمیه‌جكی بدیهیدر .

كامل پاشانك موفق اوله‌جقلرینی اغلب احتمالدن عد ایدرز ، چونكه حال حاضرده ومملكتك شو بحرانلی زماننده ، كندوسندن بشقه مراجعت ایدیله‌جك وموفق اوله‌جغنه قناعت تامه حاصل ایدیله‌جك بشقه بركیمسه یوقدر ظن ایدیورز.

ترتیب مقدرات ایله بودرجه الزم ایدوكی ظن ایدیلن بركیمسه‌نك ، كندوسنی درجهٔ نهایه‌ده آغیر صاتمغه‌ده اصلا حقی اوله‌ماز. كامل پاشادن ایسه بویله‌سی برمعامله اصلا مأمول ایدیله‌من .

بالعكس كندولرینه مقام صدارت تكلیف ایدیله جك اولورسه ، قبول ایتدكدن بشقه قوتلی بر قابینه تشكیلنه موفق اوله‌جقلرینه ووطنمزی كرك خارجدن وكرك داخلدن تهدید ایتمكده اولان تهلكه‌لری ازاله ایله ، ملتك وحكومتك حیثیتی محافظه ومنافع مشروعه‌سنی تأمین ایلیه‌جكلرینه امینز .

كامل پاشانك انتخابی ممالك اجنبیه‌ده دخی حسن تأثیر حاصل ایلیه‌جكندن، معلقده اولان مسائل سائره‌نك حل وتسویه‌سی ایچون دخی فائده‌لی اوله‌جغی وارستهٔ قید و ایضاحدر .

---

(١٤٩)

عبدالحمید وشرلوق هولمس

ایكنجی قسم :

اون دردنجی فصل

سوركونه طوغری

بودفعه زواللی قپودان جواب ویرمكه مجبور اولدیغندن :

— سز بنم یرمده اولسه ایدیكز نه یاپار ایدیكز؟

— هیچ تردد كوسترمه‌دن قبول ایدردم.

قپودان آیاغه قالقوب كیتمكه حاضرلانه‌رق:

— بن ایسه هیچ تردد ایتمیه‌رك ، بونی رد ایده‌رم !

ضیا پاشا دائما استهزاآمیز برچهره ایله :

— صوك قراریكی ویرمك اوزره سكا بر ساعت مهلت ویررز، اكر ویره‌جككز،جواب رد اولور ایسه اولوقت بز كندی‌باشمزه اجرای فعالیت ایده‌رز .

عثمان قپودان بلا جواب طیشاری‌یه چیقدی .

اوچ رفیقلر مذاكره‌یه باشلادیلر ساعت اون‌بری‌كچمكده اولوب اوزاقدن قانالك سواحلنده اسماعیلیه‌نك الكتریق ضیالری كورنمكده ایدی. ضیا پاشا كندی تتبعاتنك نتائجی تفرعاتیله تعریف ایتدی .

ماقلاین سوزه مداخله ایله :

— بیلیرمیسكزكه غیب ایده‌جك چوق وقتمز یوقدر . اوچ ساعته قدر هرشیٔ اولوب بیتملی‌در . بناءً علیه همان ایشه باشلایه‌لم ، اول امرده بزم بوراده موجودیتمزی وپروغرامزی سوركونه بیلدیرملی‌یز ...

ضیا پاشا ماقلاینه جواباً :

— مع‌التأسف بولندقلری اوطه‌لر كیلدلنمش وآناختارلری دخی برآز اول‌سویله‌دیكم وجهله قپودانك یانده‌در .

ماقلاین قطعی برطور ایله .

— برواپورك اوطه‌لرندن برینی آچمق ویاخود قپویی قیرمق كوچ برشی دكلدر . اكر اونلری محافظه‌یه وظیفه‌دار اولان بكجی‌ده بزمله برابر اولور ایسه ایش بوسبوتون قولایلاشور.

سابق یاور جیبندن ساعتنی چیقاروب ، باقدقدن صوكره ماقلاین قطعی برخطاب ایله .

— شوحالده فعالیت وقتی ورود ایتمشدر،بن دیكر ایكی رفیقلریمزی چاغیرمغه كیدیورم .

یاور طیشاری‌یه چیقوب ، برآز صوكره ایكی كنجلر ایله عودت ایتدی . مذكور ایكی كنجلر قادین قیافتیله‌واپوره‌داخل اولمش كیمسه‌لر ایدی .

ضیا پاشا رفقاسنه خطاباً :

— شمدی بنمله برابر كلیكز ! دیه‌رك آلت قاته طوغرو ایلرولمه‌كه باشلادی . دیكر درت رفقاسی كندینی تعقیب ایتدیلر .

آشاغی‌قاتده مصطفی عینی وضعیتی ایله طورمشدی ، بردنبره بش كشی‌یی كوردی ایسه فوق‌العاده شاشیره‌رق ضیا پاشانك یوزینه باقمغه باشلادی .

ضیا پاشا مصطفی‌یه توجیه خطاب ایده‌رك :

— سس چیقارمه ! بونلر آرقداشلریمزدر اونلرده سوركونه كیدنلرك اوطه‌لرینی تدقیق ایتمك آرزوسنده‌درلر .

سن بوراده بكله وكیمسه‌یی آشاغی اینمكه براقمه !

قادین البسه‌سی ایله تبدیل قیافت ایدن كنج ضیا پاشادن صوكره، سوزی دوام ایده‌رك :

— ایوجه كوزه‌تمك ایچون بن دخی مصطفی ایله برابر قالیرم دیدی .

بوسوزلری متعاقب نردبان باشنده‌طوره‌رق، جیبندن برروولوه‌ر چیقاردی .

بتون شو مقابله اولنان سوزلر ، وجریان ایدن معامله‌لر، كمی‌نك طائفه‌سنی بیوك بحرانلره غرق ایتدیلر ایسه‌ده سس چیقارمغه مجاسرت ایده‌میه‌رك ، یرنده اولدیغی كبی قالدی .

سابق یاور ضیا پاشا رفقاسی ایله برابرمحبوسلرك قپانمش اولدیغی اوطه‌نك اوكنه كیدوب، قپویی برقاچ كره اوردی .

ایچریدن صالحه خانم :

— كیمدر او ؟

یاور آغزینی كلیدك دلیكنه یاقلاشدیروب، بز ضیا ودیكر رفیقلرك سنی قورتارمق ایچون كلمشز !

اوطه ایچریسندن زیاده‌سیله شدید برصیحهٔ تعجب بوسوزلره جواب اولاق اوزره طیشاری‌یه عكس ایتدی .

ضیا پاشا سوزینی دوام ایله :

— حاضرلانیكزكه ایجابی تقدیرنده بزمله برابر كله‌بیله‌سكز !

صالحه خانم جواباً :

— فقط اوطه‌مك قپوسی كلیدلیدر !

— اونك اهمیتی یوق ! لازم كلیر ایسه بز قپویی قیرارز .

بوسوزلردن صوكره دردی برلكده دیكر اوطه‌لره طوغرو ایلرولیه‌رك، دیكر موقوف اولان آرقداشلرینه عینی تنبیهی ویردیلر .

زواللی موقوفلر ! بوبردنبره ورود ایدن مظاهرتدن اودرجه ممنون اولدیلركه بردقیقه‌ده بتون چكدكلری اضطرابی اونوتدیلر .

درت كشی نردبانك باشنده بكله‌مكده اولان مصطفی‌نك وكندی بررفیقلرینك یانلرینه عودت ایتدیلر .

(مابعدی یارین صباح)

استخراجاً [illegible]

[illegible] համար որ, Բօնսոն [illegible] թերթօնական վէպերուն [illegible]ուած է երկրորդական և յարադաններուն։ [illegible]ին խառնուածքը խիստ [illegible]ն բնոյթ ունի։ Մարդ չուզեր [illegible] գործուի, և սակայն կիրքին, [illegible]անօրէն կը փափաքի որ մէկը իր գաղտն ուրիշին կոկորդը մխէ, և ինքն ալ այդ տարօրինակ տեսարանը տեսնէ։ Ապտիւլ Համիտի արիւնաթաթախ հոգին այս հաղուագիւտ փափաքողներու կարգէն է։ Ան իր ոճրապաշտութեամբը կը հակասէր իր ասա(իշա)կան հրովարտակներուն։ Ապտիւլ Համիտ այսպէս կը նախընտրէր ոճրալից վիպասանութիւնները։

Երուանդ Օտեան՝ Ապտիւլ Համիտի օրով տեղի ունեցած եղեռնական կեանքէ մը գրականապէս ուզած է օգտուիլ։ Իր վիպասանութիւնը իր ծրագրին համաձայն թերթօնական գրոշմ ունի։ Այս վիպասանութեան երկը — որուն առաջին հատորն ի ձեռին ունիմ — թէզ մը պաշտպաներ, այդ պատճառաւ ալ երկն իրեն խորագիր ունի «Ապտիւլ Համիտ և Շէրլօք Հօլմս» բառերը։ Այս երկը կը պատմէ միայն։ Այդ ամէնը ծրագրի համաձայն է սակայն։ Թերթօնական վէպն իր տեսակին մէջ երբ յաջող է՝ արուեստ մը ունի անշուշտ։ Ամէն ինչ պէտք չէ արհամարհել։ Հրապարակագրութիւնն ալ նմանապէս գրական սեռ մըն է։ Այս ամէնը որոշ չափերով թաքուն արուեստ մը ունի։ Ամէն գործունէութիւն հարկ է իր տեսակին մէջ քննել։

Օտեանի «Ապտիւլ Համիտ և Շէրլօք Հօլմս» երկին մէջ նկարուած իսկական արժանիքը ընտրողականութեան շուրջ կը դառնայ։ Այդ երկը իրաւունք ունի հրապարակելու անոր համար որ, իր բովանդակած նիւթը romantique է։ Նիւթը romantique է, և սակայն անոր վրայ բանուած գործը՝ թերթօնական։ Հեղինակը գիտամբ ուզած է այսպէս ընել։ Իր թերթօնական երկին «վիպական» պարագան է որ բան մը չանհեցնել կուտայ։ Կարգ մը թերթօններու մէջ երկու տեսակին ալ չենք հանդիպած։ Թերթօնական տեսակէտով Օտեանի ծրագրած վէպը յաջող է արդարեւ։ Հոն նօթագրուած տարօրինակ հետաքրքրութիւնը արդիւնք է առաջադրուած նիւթին վիպականութեան։ Սակայն վէպին վերջին մասը — Շէրլօք Հօլմսին թաքստոց մխալուն պարագան — անբնական է։ Ոճրագործներու թաքստոցը հետապնդելով հոն իյնող մէկը — որպիսին է վարձուած Շէրլօք Հօլմսը — անկարելի է որ չի մահացուի։ Հեղինակը, այս բնականութիւնը գեղծ նօթով մը փոփոխութեան կ'ենթարկէ։ Այսպէս առաջին հատորին վերջին մասը քիչ մը ցրտութեամբ կը վերջանայ։ Այս կարճ գեղծ նօթը նկարեցի միայն թերթօնական երկին մէջ։

Կիրարկուած լեզուն հրապարակագրական է. այսպէս եղած է միշտ Օտեանի համար։ Խօսակերպը համաձայնեցնել գրելակերպին։

Թուրքիոյ մէջ ապրուած եղեռնականօրէն վիպական կեանք մը արդարեւ յաւելուածի և [illegible] առարկայ պիտի չի դառնար։ ԱՊՏԻՒԼ ՀԱՄԻՏ ԵՒ ՇԷՐԼՕՔ ՀՕԼՄՍ թերթօնական վէպին մէջ մնաւորած աղբիւրները հարազատ են։ Բիէռ Լօթիի «desenchantés»ն, որ Հարէմի կեանքէն կը խօսի, յիշումի և յաւելուածի արդիւնք է ըստ Թուրք արձագանգին։ Ահա կարծիքներ թերթօնական վէպերու մասին։

ԼԵՒՈՆ ԼԵՍԱՃԱՆԵԱՆ

10,000 ՂՐՇ. ՊԱՐԳԵՒ

Այն անձին որ կարենայ հաստատել թէ Օսման Զատէ Ճէմալէտտին էֆ.ի վաճառած Ալէմտաղիի կարագը, կաթով Թարխանեան, ոչխարի ընտիր միսով պատրաստուած երշիկը և ամէն տեսակ ընտիր կարագները կեղծուած են։

Կ. Պոլիս, Պալըք Փազար թիւ 80 փուռան քովը։ 7

ՆԵՐՔԻՆ ԿԵԱՆՔԸ

ԹՈՒՐՔ-ԻՏԱԼԱԿԱՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ

ՏՐԻՊՈԼՍԻ ԳՐԱՒՈՒՄԸ

ԻՏԱԼԱՑԻՆԵՐՈՒՆ ԿՈՂՄԷ

ՏԷՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

ԹՈՅԼ ՉԵՆ ՏԱՐ ՈՐ ԻՏԱԼԻԱ ՊԱՇԱՐԷ ՏԱՐՏԱՆԷԼԸ

ԻՏԱԼԱՑԻ ԶԻՆՈՒՈՐՆԵՐՈՒՆ ՏՐՈՒԱԾ ՊԱՏՈՒԷՐՆԵՐԸ

ՊԱԼՔԱՆԵԱՆ ՏԷՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Երկու օրուան ռմբակոծումէ յետոյ Իտալացիները յաջողած են գրաւել Տրիպոլիսը։ Ահաւասիկ այդ մասին հասած հեռագիրը, որ Տրիպոլսէն առջի օրուան թուականով հեռագրուած է Հռոմի Սթէֆանի գործակալութեան. «Այսօր, Եշ. կէսօրին իտալական դրօշը պարզուեցաւ Սուլթանիէ ամրոցին վրայ և նաւատորմին կողմէ թնդանօթաձգութեամբ ողջունուեցաւ ըստ սովորութեան։ Ամրոցը գրաւուեցաւ ցամաք ելած զօրախումբերով, որոնք իտալական զրահաւորներու ազդու պաշտպանութեան տակ կը գտնուէին։ Մարտանաւերուն մէկ մասը նաւահանգստին մէջ կը գտնուի, իսկ միւս մասը ծանրապէս վնասուած ամրութիւններէն քիչ հեռու»։

⁂ Բարիզէն քաշուած հեռագիր մը կ'ըսէ թէ, շրջած զրոյցի մը նայելով, Բարիզի, Լոնտոնի և Բեդերսպուրկի դահլիճներուն միջեւ կարծիքի փոխանակութիւններ կը կատարուին Իտալիոյ կողմէ Տարտանէլի հաւանական պաշարման մասին։ Տէրութիւնները Իտալիոյ հասկցուցած են թէ այդպիսի արարք մը չպիտի թոյլատրուի։

⁂ Հռոմէն հասած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ զինուորներու առաքումը կը շարունակուի։ «Լօրօզ Օրիանթալ»ի թղթակիցը կը հեռագրէ թէ Իտալիա սեպտ. 29էն, այսինքն յառաջիկայ շաբթու, զինուոր պիտի հանէ Տրիպոլսի ցամաքը։

⁂ Սթէֆանի գործակալութեան ստացած հեռագիրներուն համաձայն, չորեքշաբթի առտու իտալական զրահաւորները վերսկսած են ռմբակոծել Տրիպոլսի ամրութիւնները։ Օսմ. ամրոցները պատասխանած և յետոյ դադրեցուցած են կրակը։ Իտալացի սպաները գացած են աչքէ անցընելու ամրոցները։ Թնդանօթները անգործածելի դարձած էին։ Երեք դիակներ գտնուած են։ Ռմբակոծումը մինչեւ իրիկուն շարունակուած է։

⁂ Տրիպոլսէն քաշուած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ չորեքշաբթի առտու ռմբակոծութիւնը վերսկսուած է բերդաքաղաքին ամրութեանց դէմ։ Զգուշացած են ներքին մասերուն վրայ թնդանօթ արձակելէ, որպէս զի քաղաքը չվնասուի։ Կարիպալտիօ զրահաւորը նաւահանգստին յառաջամասը մտած է։ Սուլթանիէ և Համիտիէ ամրոցները քանդուած են։ Համիտիէ ամրոցը կենդանութեան նշան ցոյց չէր տար։ Երկու նաւային սպաներ գացած են բերդը քննելու։ Պարպուած գտեր են զայն։ Թնդանօթներու խցանները վերցուած էին։ Ամրոցին մէջ երեք դիակներ կային։ Պահակազօրքը անձնատուութեան առաջարկ չէ ըրած։

⁂ Տրիպոլիս մնացող իտալական զինուորներուն սա պատուէրները տրուած են իրենց սպաներուն կողմէ. «Կորիճ և բարի եղէք, ուղիղ ընթացք մը ունեցէք, մանաւանդ երբ Տրիպոլսոյ ժողովրդեան մէջ գտնուիք։ Յարգեցէք անոնց նախապաշարական զգացումները և անոնց սեփականութիւնները։ Չափազանցութիւն մի գործէք երբեք։ Միշտ բարձր բռնեցէք ինքզինքնիդ։ Ձեր պարկեշտութիւնը մի կորսնցնէք, եթէ երբեք թշնամիներուն մէջ ալ գտնուիք։ Եթէ դուրս ելլելու արտօնութիւն ստանաք, այնպէս մը վարուեցէք իբրեւ թէ ձեր հրամանատարներուն հսկողութեան ներքեւ գտնուէիք։ Մզկիթները մի մտնէք բնաւ, որովհետեւ Արաբները ինքզինքնին նախատուած պիտի զգան։ Կիներով մի՛ [illegible] գրգռուիք բնաւ։ Տեղացի բնակչութեան սովորութիւններուն վրայ մի՛ վիճաբանիք և մի ծաղրէք զանոնք.»

⁂ Իտալական կառավարութիւնը բոլոր իտալական մարտանաւերուն բացարձակ հրամաններ տուած է զինուորական գործողութիւններ չկատարելու Ադրիականի և Յոնիականի օսմ. ծովեզերքներուն վրայ։

⁂ Ժուռնալ հետեւեալ շահեկան մանրամասնութիւնները կը հաղորդէ Տրիպոլսի տրուած վերջնագրին վրայ, հոնկէ ստացուած հեռագրով մը, որ սեպտ. 16 թուականը կը կրէ. «Այսօր Տրիպոլիս սարսափ կործանումի մը դատապարտուած կը թուէր, սակայն իր սովորական անդորրութեամբ թաղուած էր յամր վերջալոյսի մը մէջ, իր մինարէներով, իր մզկիթներով և սպիտակ փոքր տուներով։ Իտալական հիւպատոսը ասպետ Կալլիի հետ կը խօսակցէի, երբ պապական նուիրակը ներս մտաւ և քանի մը բառ փսփսաց հիւպատոսին ականջին ի վար։ Հիւպատոսը իսկոյն ոտքի ելլելով թէրասը գնաց։ Հարցուցի թէ բան մը տեսա՞ծ էին արդեօք։ Սա պատասխանը տուին ինծի. «Թորփիլահալած մը նաւահանգիստ կը մտնէ։» Ես ալ թէրաս ելայ և դիտակով նշմարեցի թորփիլահալած մը, որ ճարտար շարժումով մը մայռերէն կը խուսափէր և խարիսխ կը նետէր Թուրք թնդանօթակիրի մը մօտ։ Կարիպալտիօ սպիտակ դրօշ պարզած, կ'ուզէր բանակցութեան մտնել։ Ուրիշ չորս մարտանաւեր պատերազմական դիրքով կեցած էին բացերը։ Կարիպալտիօի ժամանումը մեծ յուզում առաջ բերաւ քաղաքին մէջ։ Արաբները նաւահանգստին վրայ հաւաքուեցան մեծ բազմութեամբ. թէրասները մարդկային գլուխներով ծածկուած էին և աչքերը յառած էին նուրբ ու երկար նաւուն վրայ, որ պատերազմ կը բանար օսմ. թնդանօթակիրին դէմ։ Կարիպալտիօյէն սպայ մը նաւակ նստելով թնդանօթակիրին հրամանատարին այցելեց։ Քիչ յետոյ թուրք հրամանատարը փոխադարձ այցելութիւն տուաւ Կարիպալտիօյի. յետոյ նաւային [illegible] մը ցամաք ելաւ, հիւպատոսարանի թարգմանին ընկերակցութեամբ, որ դիմաւորելու գացած էր։ Սպան ուղղակի հիւպատոսարան գնաց, նամակ մը յանձնեց հիւպատոսին և կառավարչական պալատը գնաց, կարճառեւ խորհրդակցութիւն մը ունենալու համար կուսակալի փոխանորդին հետ։ Չի գիտցուիր թէ ինչ բռնուած է այդ տեսակցութեան մէջ։ Արդիւնքը սա եղաւ որ իտալական վերջնագրին պայմանաժամը երկարեցաւ մինչեւ իրիկուան ժամը երկու։ Սպան իսկոյն մարտանաւ դարձաւ, մինչ ուրիշ թորփիլահալած մը Լանսիէռի, նաւահանգստին մէջ խարիսխ կը նետէր, սպիտակ դրօշ մը պարզած։ Իտալական հիւպատոսարանը հետզհետէ կը լեցուէր Իտալացիներով, Հրեաներով, Մալթացիներով և ամէն ազգի անձերով։ Հիւպատոսը յայտարարեց թէ Տրիպոլսէն հեռանալ ուզողները կրնային իտալական մարտանաւերը նստիլ։ Յիսուն չափ անձեր, մեծ մասամբ Հրեայ, ուզեցին քաղաքէն հեռանալ։ Փախստականները առանց մեծ անկարգութեան նաւ նստան իտալական հիւպատոսարանի թարգմանին հսկողութեան ներքեւ։ Երբ թորփիլանաւը ճամբայ ելաւ փախստականներով, հիւպատոսարանի դռները փակուեցան։ Յիսուն հոգի միայն մնացած էին հոն։ Դէպքերու կը սպասէինք, և թէրասներու բարձունքներէն կը դիտէինք այն մարտանաւերու շարժումները, որոնք Լանսիէռի և Կարիպալտիօ կը միանային։ Քիչ յետոյ գերմանական հիւպատոս Պ. Թիլկէր հասաւ։ Իտալական դրօշը վար առնուեցաւ և անոր տեղ պարզուեցաւ գերման դրօշը։ Միեւնոյն ատեն միւս հիւպատոսարաններն ալ իրենց դրօշը պարզեցին։ Կառավարչատունը օսմ. դրօշ պարզեց։ Հիւանդանոցները Կարմիր Մահիկի դրօշը քաշեցին։ Ամրոցները, հեռուն, արմաւենիներուն մէջ կորսուած, օսմ. դրօշը պարզեցին։ Պատերազմական գործողութեան ատենը կը մօտենար։ Չորս մարտանաւեր, ծովուն բացերը, ութը մղոն հեռուէն, կը յառաջանային. ասոնք էին Վարէզէ, Ֆէռուչիօ Կարիպալտիօ և Բօարքէ թերեւս։ Թորփիլանաւերու սարմիկ մը կը հետեւէր խաղաղ զրահաւորներուն։ Ծովը հանդարտ ըլլալով թնդանօթաձգութեան յարմար էր։ Վայրկեանէ վայրկեան կը սպասէինք ճերմակ ծուխի փոքր ամպին և թնդանօթի առաջին գոռումին, որոնք օդը պիտի պատռէին... սակայն իտալական մարտանաւերը պատերազմական դիրքի վրայ կեցած, լուռ մնացին, թէեւ սպառնական երեւոյթ մը ունէին»։

⁂ Ֆրանսական դեսպան Պ. Պօմբառ, որ մայրաքաղաք դարձած էր, առջի օր Բ. Դուռ երթալով եպարքոսին հետ տեսակցութիւն ունեցաւ։ Դեսպանը յայտարարեց թէ Հռոմի դահլիճին մօտ ըրած միջնորդութիւնը, թշնամութիւնները դադրեցնելու համար, ապարդիւն եղած էր։ Ուստի Պ. Պօմբառ յանձնարարեց որ Բ. Դուռը աւելի հաշտարար ընթացքի մը հետեւի։ Պուլկարական դեսպանն ալ առջի օր հաւաստիքներ ընծայեց թէ Պուլկարիա չէզոք պիտի մնայ պատերազմի ատեն։ Պուլկարական դեսպանը նոյն օրը այցելութիւն տուաւ պատերազմական նախարարին։ Աւստրօ-Հունգարական դեսպանը նոյնպէս տեսակցեցաւ Մահմուտ Շէվքէթ փաշայի հետ։ Պարսկական դեսպանը եպարքոսին հետ տեսակցութիւն մը ունենալով յայտարարեց թէ իր կառավարութիւնը խիստ չէզոքութիւն մը պիտի պահէ պատերազմի ժամանակ։

⁂ Վիէննայի «Զայթ» լրագիրը սա հեռագիրը ստացած է Պերլինէն. «Մեր թղթակիցը դիւանագիտական շրջանակնե է կ'իմանայ թէ Անգլիա թոյլ պիտի տայ որ թուրք զինուորներ անցնին Եգիպտոսէն։ Բայց որովհետեւ կարաւաններու ճամբան ծովուն մօտը կը գտնուի, տարակուսելի է որ Թուրքերը կրնան մեծ օգուտ մը քաղել այդ թոյլատուութենէն։ Իտալացիները իրենց մարտանաւերով կրնան արգիլել թուրք զինուորներուն յառաջացումը։ Ամէն պարագայի մէջ Անգլիա իր այդ փութկոտութեամբ կը ջանայ լաւ տպաւորութիւն մը առաջ բերել Թուրքիոյ մէջ, անտարակոյս ուրիշ տեղ փոխարինութիւն մը ստանալու համար։ Ցամաքային ճամբան Փոքր Ասիայէն ու Սուրիայէն մինչեւ Եգիպտոս կ'երկարաձգուի։ Գահիրէէն կարաւաններու ճամբայ մը Պարքա նահանգը կ'առաջնորդէ Սիվայի և Ճէրպուպի ճամբով։ Հոնկէ ճամբան կը տանի Տրիպոլիս, Սէլլոյի և Ապքայի ուղիով։ Եգիպտոսէն Տրիպոլիս երթալու համար զինուորները 1900 քիլոմէթր ճամբայ պիտի կտրեն և այնպիսի տեղերէ պիտի անցնին, որ բանակի մը պարենաւորման յարմար չէ։ Թուրք զինուորները լաւագոյն պայմաններու մէջ Տրիպոլիս կրնան հասնիլ երկու ամիսէն։»

⁂ Մասաուայէն կը հեռագրեն թէ Էրիթրէի իտալական իշխանութիւնները տեղական երկու կարգի զինուորներ զէնքի տակ կոչած են։ Ասքարիները մեծ խանդավառութիւն ցոյց կուտան պատերազմելու համար։ Գաղթականութիւնը 2000 հոգի կը տրամադրէ ի հարկին։ Մասուայի նաւահանգիստը ամրացուած է թնդանօթներով ու խորտընկէցներով։

⁂ Ֆրանսական կառավարութեան նախաձեռնութեամբ Անգլիա և Ռուսիա հաւանութիւն յայտնած են որ Կրետէ երբ չէզոք երկիր նկատուի իտալեւթուրք պատերազմին ատեն։ Իտալիա երբ պաշտպան տէրութիւն պիտի չճանչցուի որքան ատեն որ պատերազմը տեւէ։

⁂ Բարիզէն առջի օրուան թուականով քաշուած հեռագրի մը համաձայն, մեծ տէրութեանց մօտ գտնուող դեսպանները յայտարարած են թէ Իտալիա այն ատեն միջնորդութիւն պիտի ընդունի, երբ հաւանութիւն յայտնուի Ափրիկեան Տրիպոլիսը անպայման կցելու Իտալիոյ։

⁂ Հնդկաստանի իսլամները Բ. Դուռ հեռագիր մը ուղղելով խնդրած են որ իսլամական պատիւը պաշտպանուի։

⁂ Օսմ. հպատակ ըլլալու համար դիմում ընող Իտալացիները ո՛չ թէ հինգ հարիւր, այլ երեք հոգի են միայն։ Ասոնք ալ մերժողական պատասխան ստացած են։

⁂ Ռիւթէրի գործակալութիւնը սա հեռագիրը ստացած է Բօրթ-Սայիտէն. «Անգլիական հիւպատոսը Սուէզի ջրանցքի կառավարչին բողոքեց սա իրողութեան դէմ թէ Գայսերի օսմ. փոխադրանաւը սեպտ. 17էն ի վեր նաւահանգիստին մէջ խարիսխ նետած է, ինչ որ ջրանցքի չէզոքութեան բռնաբարումը կը նշանակէ»։

⁂ Բարիզէն հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Թունուզի իշխանութիւնները թոյլ չեն տար Թուրքերուն և ֆրանսական պաշտպանեալ իսլամներուն որ սահմանագլուխը անցնին։

⁂ Ներքին գործոց նոր նախարար Ճէլալ պէյ հեռագիր մը ուղղելով նահանգային իշխանութեանց, հրամայած է որ կառավարական ծառայութեան մէջ գտնուող իտալահպատակները վտարուին։

⁂ Եգիպտոսի ազգայնական կուսակցութեան պետ Մօհամմէտ Ֆէրիտ պէյ կոչ մը ուղղելով եգիպտացի իսլամներուն, հրաւիրած է որ օգնութեան փութան Իտալացիներուն յարձակման ենթարկուած Օսմանցիներուն։ Այդ կոչը ազդեցութիւն գործած ըլլալով հանգանակութիւն կը կատարուի ի նպաստ օսմ. նաւատորմին։ Աղեքսանդրիոյ մէջ բողոքի միթինկ մը գումարուելով, Էլ-Մօեայատ թերթին խմբագրապետը ազդու բանախօսութիւն մը ըրած է։ Միթինկը որոշած է դրամ և կամաւոր ղրկել Թուրքիա։ Այդ գումարումը վերջացած է սա աղաղակներով. «Աստուած կ'օգնէ իսլամներուն և Սրբ. Պատերազմին։» Շէյխ-էս-Սաիտ քարոզ մը խօսած է Էլ-Ազհար մզկիթին մէջ։ Եգիպտական կառավարութիւնը կը ջանայ հանդարտեցնել այդ շարժումը։

⁂ Իտալական նաւատորմը սկսած է ռմբակոծել Տէրնէն։

⁂ Իտալական երկու մարտանաւեր մտած են Հօտէյտայի նաւահանգիստը։

⁂ Պօսնայի իսլամական քլիւպը Պ. Էրէնթալէ խնդրած է որ ամէն միջոցներ ձեռք առնուին, պատերազմը դադրեցնելու համար։

⁂ Բրոսի կառավարչէն հասած հեռագիր մը կ'ըսէ թէ ձկնորսի մը բամբին նայելով, տասներու մեծ ու փոքր մարտանաւեր կը գտնուէին կղզիին շրջակաները։ Այդ մարտանաւերէն մէկը բռնած է ձկնորսին նաւակը, բայց հարցաքննութենէ յետոյ ձգած է որ իր ճամբան շարունակէ։

⁂ Սէնտիքաներու պատկանող գործաւորներ պատերազմի դէմ բողոքի միթինկներ գումարած են Աւստրիոյ բոլոր մեծ քաղաքներուն մէջ։

⁂ Ափրիկեան Տրիպոլսէն առնուած տեղեկութեանց համաձայն, Ֆիզզանի և անապատի ցեղերը գունդագունդ ու զինուած, դէպի Տրիպոլիս և Պէնկազի կը յառաջանան։ Ասոնք երդում ըրած են մինչեւ իրենց արեան վերջին կաթիլը թափելու երկրին պաշտպանութեան համար։

⁂ Սթէֆանի գործակալութիւնը Մասաուայէն սա հեռագիրը ստացած է. «Մասաուայի ու Ասապի միջեւ օսմ. թնդանօթակիր մը թնդանօթի քանի մը հարուածներ պարպած է Ամերիկօ Վէսբուչչի իտալական շոգենաւուն վրայ, առանց վնասելու»։

⁂ Հայֆայէն հեռագիր մը կ'ըսէ թէ իտալական գաղութը ռուսական շոգենաւով հեռացած է քաղաքէն։ Դամասկոս կը սպասուի թնդանօթաձիգներու գունդ մը, ծովեզերքի պաշտպանութիւնը ապահովելու համար։

⁂ Գործաւորական Դաշնակցութիւնը Սելանիկի մէջ միթինկ մը գումարելով օսմ. երեսփոխան Վլախօֆ էֆ.ի նախագահութեամբ, իտալեւթուրք պատերազմի դէմ բողոքած է։ Այդ միթինկին մէջ ընկերական խաղաղութիւնը հռչակելէն յետոյ, կոչ մը ուղղած են բրոլետարիային։

⁂ Իզմիրի գրաւմանց յանձնաժողովը Իտալացիներու պատկանող երկու նաւաձիգներ, չորս ջրատար-շոգենաւեր, վեց ձկնորսանաւեր և տասը մաւոնա գրաւած է։

⁂ Լոնտոնէն Կ. Պոլիս ճամբայ հանուած 300,000 անգլիական ոսկիի գումարը Միջերկրականի ճամբով չէ ղրկուած պատերազմի պատճառաւ, այլ Քէօսթէնճէի ճամբով։

⁂ Նահանգներէն բողոքի հեռագիրներ կը հասնին Իտալիոյ ընթացքին դէմ։ Երիտասարդները կամաւոր կ'արձանագրուին և ժողովուրդը իր լուման կը նուիրէ բանակին ու նաւատորմին համար։ Սատայի մէջ բացուած հանգանակութեամբ մը հազար ոսկի գոյացած է։

⁂ Լոնտոնի իսլամները հեռագրով յայտնած են որ օսմ. կառավարութիւնը փառաւոր ընդդիմութիւն մը պիտի ընէ Իտալիոյ անիրաւ յարձակման դէմ։

⁂ Կառավարութիւնը հանքածուխի վաճառման մասին դրած արգելքը վերցուց։ Բարիւղը, որ այդ արգելքին պատճառաւ բարձրացում ունեցած էր, իր սովորական գինը վերստացաւ։

⁂ Թան կ'ըսէ թէ Թուրքիա պէտք չէ տէրութեանց միջնորդութեան դիմէ։ Բարիզեան թերթը Թուրքիոյ զինուորական կացութեան վրայ խօսելով դիտել կուտայ որ եթէ նոյն իսկ Տէրնէն, Տրիպոլիսը և Պէնկազին ալ առնուին, ատիկա չի նշանակեր թէ Իտալացիները պիտի կրնան Ափրիկեան Տրիպոլիսը գրաւել ամբողջ տարածութեամբ, որ 700,000 քառակուսի քիլոմէթր է։

⁂ Բ. Դուռը մեծ տէրութեանց մօտ բողոքած է իտալական կառավարութեան դէմ, որ վերջերս գրաւած էր Անսալտօ նաւագործարանին մէջ շինուելու վրայ եղող օսմ. յածանաւ մը։

⁂ Ատանա բնակող Իտալացիներուն մեծ մասը քաղաքէն կը հեռանայ։

⁂ Օսմ. Քօմիթէն յայտարարութեամբ մը կը ծանուցանէ թէ իր Ընդհ. ժողովը Ափրիկեան Տրիպոլսի խնդրով զբաղած է։ Օսմ. Քօմիթէն կը յանձնարարէ որ Օսմանցիները իտալական ապրանք չգործածեն, Իտալիոյ վաճառականութեան հարուած մը տալու համար։ Նոյնպէս պիտի փակուին

ԱՐԵՒԵԼՔԻ ԹԵՐԹՕՆԸ 138

ԱՊՏԻՒԼ ՀԱՄԻՏ ԵՒ ՇԷՐԼՕՔ ՀՕԼՄՍ

ՀԵՂԻՆԱԿ՝ ԵՐՈՒԱՆԴ ՕՏԵԱՆ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ

ԴԷՊԻ ԱՔՍՈՐ

ԳԼՈՒԽ ԺԳ.

— Ուրեմն շատ շնորհակալ պիտի ըլլամ ձեր վսեմութեան եթէ իմ մասը բարով խորին յարգանքներս հաղորդէք Սուլթանին և միեւնոյն ատեն երախտագիտական զգացումներս ալ յայտնէք իրեն, իմ մասին ցոյց տուած բարեացակամութեանը համար։

— Անմիջապէս մեր վեհափառ տիրոջ պիտի հաղորդեմ ձեր ըսածները, պատասխանեց Իզզէթ փաշա։

Եւ արդարեւ Սուլթանին անձնական քարտուղարը իսկոյն փութաց Ապտիւլ Համիտի քով, Մաք Լայնի մեկնումը ծանուցանելու համար։ Համիտ գրեթէ այլեւս ծառայութիւն մը չէր սպասեր ճարպիկ ու խորամանկ Անգլիացիէն. ուստի առանց դիտողութեան ընդունեց այդ մեկնումի լուրը, նոյնիսկ հրամայեց Իզզէթ փաշայի որ 500 ոսկիի նուէր մը տան Մաք Լայնի իբրեւ ճամբու ծախք և բաց ասոր ալ ադամանդակուռ ասպարանջան մը ընծայեն տիկին Մաք Լայնի տրուելու համար։

Անգլիացին Սուլթանին այս նոր առատաձեռնութիւնները թէեւ չէր ուզեր ընդունիլ, բայց և այնպէս մտածեց թէ մերժում մը կրնար կասկածներու տեղի տալ. ուստի շնորհակալութիւն յայտնելով քարտուղարին դրամն ու ասպարանջանը առաւ ու մեկնեցաւ պալատէն, միտքը դնելով որ այդ 500 ոսկին գործածէ չորս աքսորականներու ազատման։

Հետեւեալ օրն իսկ Մաք Լայն, Զիա փաշա և ուրիշ երեք անձեր որոնք ծածուկ կազմակերպութեան կը վերաբերէին, ռումանական շոգենաւով կը մեկնէին Աղեքսանդրիա. մինչ Սաի պէյ կը մնար Պոլիս իբրեւ մայրաքաղաքի քօմիթէին պետը։

Աղեքսանդրիոյ մէջ Զիա փաշա անմիջապէս իրեն օժանդակներ գտաւ որոնց հետ դաւադիրներու խումբը հասաւ Բօրթ-Սայիտ մինչեւ աքսորականները բերող շոգենաւը տակաւին Աքեա չէր հասած։

Հոն, մէկ քանի օրուան մէջ, պատրաստեցին իրենց գործունէութեան ծրագիրը, որուն արդիւնքը պիտի պատմենք հիմա։

Հիմա վերադառնանք այն շոգենաւը որուն մէջ կը գտնուէին չորս աքսորեալները և անոնց օգնելու համար հոն մտնող անձերը։

Զիա փաշա որ կատարեալ Անգլիացիի կերպարանք մը առած էր, խցիկէն դուրս ելաւ և ուղղուեցաւ շոգենաւին ներքնայարկը։

— Արգիլուած է, ըսաւ նաւաստ մը, երբ Զիա փաշա փորձեց աւելի առաջ երթալ։

— Արգիլուա՞ծ, ինչու համար, պատասխանեց նախկին թիկնապահը թրքերէն լեզուով։

Նաւաստը զարմանքով անոր երեսը նայեցաւ։ Ինք «եասաք տըր» բառը թրքերէն արտասանած էր թէեւ. բայց բնաւ չէր կարծեր թէ Անգլիացին իրեն թրքերէն պիտի պատասխանէր, մանաւանդ այնքա՛ն մաքուր արտասանութեամբ։

Նախկին թիկնապահը թէեւ նշմարեց նաւաստին զարմացումը, բայց առանց ուշադրութիւն դարձնելու շարունակեց.

— Ի՞նչ է քու անունդ։

— Մուսթաֆա, պատասխանեց միւսը։

— Լաւ ուրեմն Մուսթաֆա աղա, ըսաւ Զիա հաստատ շեշտով մը, պէտք է հիմա ինծի յայտնես թէ ո՞ւր կը գտնուին չորս աքսորեալները որոնք Օսման նաւապետին յանձնուած են Եէմէն տարուելու համար։

Նաւաստը այս խօսքերուն վրայ, բոլորովին շփոթած, պատասխանեց.

— Ի՞նչ իրաւունքով այդ հարցումը կ'ընէք ինծի, շուտով տեղերնիդ դարձէ՛ք, եթէ ո՛չ բռնի կը հեռացնեմ ձեզի։

— Եթէ իրաւունք չունենայի այդ հարցումը ընելու, հոս քու քովդ չէի գար, պատասխանեց Զիա այնպիսի կորովի շեշտով մը որ նաւաստը վարանում մը զգաց։

— Բայց ո՞վ էք դուք, գոչեց նախկին թիկնապահին երեսը նայելով։

— Քանի որ կը յամառիս ինծի հնազանդելու, ուրեմն ըսեմ քեզի թէ ո՛վ եմ ես, շարունակեց Զիա... ես պալատական թիկնապահ մըն եմ որ պաշտօն ունիմ ծածկաբար հսկելու Օսման նաւապետին վրայ և տեսնելու թէ իրեն տրուած հրամանները կէտ առ կէտ կը գործադրուի՞ն, և թէ պէտք եղած հսկողութիւնը կ'ըլլա՞յ աքսորեալներու վրայ... հիմա հասկցա՞ր իմ ո՛վ ըլլալս։

Այս խօսքերը այնքա՛ն անձնավստահ ձայնով մը ըսուած էին և այնքա՛ն մաքուր թրքերէնով մը որ նաւաստը ափ ի բերան մնաց և չկրցաւ անմիջապէս պատասխան մը գտնել. Նախկին թիկնապահը օգուտ քաղելով իր խօսակցին այս շփոթութենէն՝ խօսքը առաջ տարաւ և ըսաւ.

— Մուսթաֆա աղա, մեծամեծ կասկածներ կը ծանրանան Օսման նաւապետի վրան և ասոր համար ահա՛ պէտք տեսնուած է որ գաղտնապէս խիստ հսկողութիւն մը ի գործ դնենք ... և եթէ մեր կասկածները ստուգուին, այն ատեն Օսման նաւապետը և իրեն օժանդակողները իրենց ամենախիստ պատիժը պիտի կրեն, կը հասկնա՞ս։

— Բայց, էֆէնտի, ես պարզ նաւաստ մըն եմ, ես այս տեսակ գործերու չեմ խառնուիր և միայն ինծի տրուած հրամանը կը գործադրեմ, պատասխանեց Մուսթաֆա դող ելած։

— Ես ալ քեզի ուրիշ բան չեմ [illegible] հանձներ եթէ ո՛չ քեզի տրուած հրամանը կէտ առ կէտ կատարես... բայց ո՛չ թէ Օսման նաւապետին հրամանը՝ այլ մեր տալիք հրամանները.... այն ատեն ո՛չ թէ միայն սպառնացող պատիժէն կ'ազատիս՝ այլ նոյնիսկ վարձատրութիւն ալ կը գտնես...։

— Բայց ինչպէ՞ս գիտնամ որ դուք ձեր ըսածին պէս պալատական պաշտօնեայ մըն էք...

— Ասիկա քիչ ետքը աչքովդ պիտի տեսնես և համոզուիս, երբոր Սուէզ հասնինք և հոն նաւապետը ձերբակալել տանք տեղական իշխանութեան, մեր ձեռքը գտնուած իշխանութեան ոյժովը։

(Շարունակելի)

բոլոր իտալական հաստատութիւնները։ Այդ յայտարարութիւնը խորհուրդ կուտայ որ ժողովուրդը կառավարութեանն առաջնորդուի և օսմ. իտալացիներու պաշտպանութեան համար փութով ու պատուով մեծի, դէպ տալու համար թէ օսմ. կայսրութիւնը անյաղթելի է։ Եւ ատիկա Աստուծոյ օգնութեամբ և կառավարութեան ջանքերով ի գլուխ պիտի հանուի, կ'ըսէ Իթթիհատի յայտարարութիւնը։

ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ

Աւջի օր Ղալաթիոյ անցագրատան սրահին մէջ ոստիկանութիւնը ձերբակալեց երկու հոգի, որոնք կ'ուզէին խոյս տալ։ Ասոնց վրայ խուզարկութիւն ըրելով երեւան ելաւ թէ մէկը իտալական հեծելազօրքի սպայ մըն էր, իսկ միւսը պուլկար պահեստի սպայ մը։ Երկուքն ալ կեդր. հրամանատարութեան ղրկուեցան։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆՆԵՐՈՒ ԹԱԳՐԻՐԸ

Այսօր Պատրիարքարաններու բոլոր գործակատարները եպարքոսին պիտի ներկայանան, բացորոշ պատասխան մը տալու համար վերջին անգամ տրուած թագրիրներու մասին։

ՈՒՆԿԴՐՈՒԹԻՒՆ

Թղթատարական նախորդ նախարար Աթամալեան էֆ. և ծովային նախորդ նախարար Մահմուտ Մուխթար փաշա աւջի օր կայս. պալատ երթալով Սուլթանին կողմէ ունկնդրութեան ընդունուեցան։ Կայս. իշխան Սալահէտտին էֆ. ալ նոյն օրը կայսեր ներկայացաւ։

ԿԱՅՍ. Ա. ԹԻԿՆԱՊԱՀԸ

Կայս. Ա. թիկնապահ Խուրշիտ փաշա ծովային նախարար անուանուած ըլլալով հեծելազօրքի ճիւղին նախագահ Սալիհ փաշա կայս. Ա. թիկնապահ անուանուեցաւ։

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ՌՈՒՄԱՆԻԱ

Ռումանիոյ թագաւորը ականակուռ Քարոլ պատուանշանը նուիրած է Սուլթանին։ Ռումանական դեսպանը ունկնդրութիւն մը պիտի խնդրէ, պատուանշանը յանձնելու համար։

ՕՐԱԳՐՈՂՆԵՐՈՒ ԴԱՏԱՊԱՐՏՈՒԹԻՒՆ

Պատերազմական Ատեանը չորս օր բանտարկութեան և հինգ ոսկի տուգանքի դատապարտեց Գեյօղլու Ալեմի հանդէսին խմբագիր Ահմէտ Րէշատ պէյը, անբարոյական հրատարակութիւններ ընելուն համար։ Սէվմէլ Սանաթը անուն հանդէսին հրատարակիչ Նաճի էֆ. ալ դատապարտուեցաւ 4 ամիս բանտարկութեան և 40 ոսկի տուգանքի։

ԴԱԴՐԵՑՈՒՑՈՒԱԾ ԹԵՐԹԵՐ

Բրօօտնու, Լա Պուրս տ'Օրիան և Նեա Բաբրիս լրագիրները Պատերազմական Ատեանին կողմէ անպայման դադարման դատապարտուեցան, գրգռիչ հրատարակութիւններ ըրած ըլլալնուն համար։ Այդ թերթերուն վարիչ պատասխանատուները դատի քաշուած են։

ՔՈԼԵՐԱՆ

Աւջի օր քոլերայէ 21 դէպքեր պատահեցան, որոնց 4ը մահացաւ։ Նախորդ վարակեալներէն 15 հոգի մեռան։

⁂ Հայֆայի մէջ քոլերայի 4 դէպքեր պատահած են։

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱՒ

Ժամանակակից Հայ Վիպագրութեան
ամենէն շահեկան գլուխ գործոցը

ԱՊՏ-ԻՒԼ ՀԱՄԻՏ

ԵՒ

ՇԷՐԼՈՔ ՀՈԼՄՍ

ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՎԷՊԻՆ Ա. ՀԱՏՈՐԸ

ՀԵՂԻՆԱԿ
ԵՐՈՒԱՆԴ ՕՏԵԱՆ

Այս վէպը որ իբրեւ թերթօն հրատարակուիլ սկսած օրէն իսկ անօրինակ յաջողութիւն մը գտած է և թարգմանուած է թուրքերէնի, ֆրանսերէնի և յունարէնի, կը պատկերացնէ Համիտեան բռնակալութեան վերջին շրջանի դէպքերը, վիպային ամենահետաքրքրական դրուագներով ու միանգամայն պատմական ճշդութեամբ։

Ծանօթ տաղանդաւոր հեղինակը որուն բոլոր գործերն ալ միշտ մեծ ընդունելութեան արժանացած են, իր այս արկածալից մեծ վէպովը, առաջնակարգ տեղ մը կը գրաւէ մեր գրչի վարպետներուն քով։ Երբեք հայերէն լեզուով վէպ մը չէ գրուած որ ԱՊՏ-ԻՒԼ ՀԱՄԻՏ ԵՒ ՇԷՐԼՈՔ ՀՈԼՄՍի չափ անընդհատ հետաքրքրութեան մը մէջ պահէ ընթերցողը։ Օտար ընթերցողներու, մանաւանդ մեր խորթ հայրենակիցներու քով այս վէպին գտած աննախընթաց ընդունելութիւնը արդէն գրաւական մըն է անոր ամենամեծ արժանիքին։

Միւս հատորները որոնք մամուլի տակ կը գտնուին, հետզհետէ լոյս կը տեսնեն կարճ ժամանակամիջոցի մը մէջ։

200է աւելի մեծադիր էջերէ բաղկացած մէն մի հատորին գինն է միայն ՎԵՑ ՂՐՈՒՇ։ Կը գտնուի բոլոր գրավաճառներուն, գլխաւոր լրագրավաճառներուն և ծխախոտավաճառներուն քով։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵԱՆՔԸ

ԳԱՒԱՌԻ ՑԱՒԵՐԸ

Բաբերդէն կը գրեն.— «Գայմագամին գործելակերպը դեռ կը մնայ նոյնը, աչառու դէպի հայերը. հողային խնդիրները ամէն ժամանակէն աւելի կնճռոտած են և լուծումէ գտնելէն շատ հեռու։ Փիւրաուքը չի հետաքրքրուեցան Լանքէ, միայն եղանակին բերումով անոնք իրենց սահմաններուն վրայ, իսկ պատահած կարգ մը խնդիրներ այսօր պաշտօնապէս ցոյց կուտան, թէ կառավարութիւնը բոլորովին ոչ բարեկամ ուղղութիւն մը բռնած է Հայերու հանդէպ և իր աչառութիւնը յայտնապէս կ'ընէ. այսպէս Վարդահանցի Կիրակը իր մէկ հրացանը լեհցան կենդանիներու հետ փոխանակելու անյաջող երբ գիւղ կը դառնար, ճամբան զինուորական մը դրաւեց ձեռքէն. կառավարութիւնը զայն 13 ամսուան բանտարկութեան դատապարտեց, երեք ամիս առաջ՝ Հիլմի պէկին պահանջումով. Նոյն Հիլմի պէկը ինք քաղաքին մէջ բռնեց հաճի Իսմայիլ աղայի տղուն Մահմուտին մարթինը և ուրիշ զէնքերը, բայց ոչ միայն վայրկեան մը չի բանտարկեց, այլ և դատարանին ալ չի յանձնեց, նոյն Կիրակը ամբաստանուեցաւ, թէ Բեյտէնեցի թուրքի մը ձեռքը վիրաւորած է (այդ թուրքը աւերակ ուխտավայրի մը մէջ իր բնական պէտքը կը հոգայ, Կիրակ անհետանալով կը պահանջէ հեռանալ, թուրքը ծանր հայհոյութիւններ կ'ուղղէ և Կիրակ դայրացած իր ձեռքի մասսայով—եզներ քշելու փայտով, մէկ երկու հատ կը զարնէ և ծայրի երկաթը ձեռքին հանդիպելով թեթեւ մը կը վիրաւորէ)։ Հիլմի պէկ, որ դատարանին խառնուելու իրաւունք ալ չունի, անմիջապէս նոյն Կիրակը և գիւղին Հէյէթէ Իխթիհարիէյէն բերել տալով կը բանտարկէ, վերջինները 3-4 օրէն կարձակէ, իսկ Կիրակը կը յանձնէ դատարանին. այս ալ հազիւ 35 օրէն մեր բազում դիմումներուն վրայ արձակեց։ Ընդունինք որ օրէնքը այդպէս կը պահանջէ եղեր. անդին Փնջրկա գիւղացի Մուստաֆա ծանրապէս ծեծեց հայ կին մը՝ մարմինը կաս կապոյտ ընելու աստիճան, կինը բողոքեց Հիլմի պէկին, որ վաղը կը կանչեմ ըսաւ, ահա 20 օրի կը մօտենայ և Մուստաֆան ոչ իսկ ուզուած է. երեւակայեցէք եթէ հայ մը լինէր թուրք կին ծեծողը, ո՛ւր պիտի երթար հայուն վիճակը. ասիկա այն Հիլմի պէկն է, որ արդարասէրի համբաւ կը վայելէ։»

Ի ՆՊԱՍՏ ԵՐԿՐԱԳՈՐԾՈՒԹԵԱՆ

Անտառաց և երկրագործական նախարարութենէն Կարնոյ կուսակալութեան ղրկուած նամակով մը կը յայտնուի թէ նոյն նախարարութիւնը 15000 դրուշ յատկացուցած է Բաբերդի Վարդահան գիւղի երկրագործական դպրոցի շինութեան համար։

ՀԱՅ ՀԱՄԻՍԼԱՄԱԿԱՆ ՄԸ

Կովկասի Փոթի քաղաքէն Մշակի թղթակիցը կը գրէ թէ՝ հոն բնակիլ?էնտ հայ հարուստ մը կրօնափոխ ըլլալով թուրքերու մզկիթին մէջ հաւատացեալներուն հետեւեալ քարոզը խօսած է.— «Թուրքիայի այժմեան ղեկավարները՝ Ահմէտ Րիզայէն սկսեալ մինչեւ վերջին սահմանադրականը ամենավատ ազգի մը՝ հայերի հետ միացած հիմնայատակ բրին Շէրիաթի սուրբ օրէնքը, Մէհմէտի պայծառ պատգամները վերցուցին հաւատացեալներու երկրէն և այժմ մեր սրբութիւններու փոխարէն անօրէնները՝ հակառակ Շէրիաթի և Գուրանի տրամադրութիւններուն՝ հերետիկոսութիւն ու ճղճղուածք յառաջացուցին սատանայապաշտ մեր ժողովուրդին մէջ։ Սա մի բան է, որ մենք ընդհանուր ուժերով հազիւ հնարաւորութիւն ունենանք ծածկել մարտնչելով բացառապէս Հայերու դէմ, որովհետեւ անոնք էին որ սերմանեցին այդ քայքայիչ սերմերը։»

Աւելորդ է ըսել թէ՝ այս կրօնափոխ հայը կամ խենթ մըն է և կամ չափազանց ստորին արարած մը, որ բերնէն եկածը դուրս տալեր է հայհոյելով թէ՛ սահմ. Թուրքերու և թէ Հայերու հասցէին։

ԻԶՄԻՐԻ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Անցեալ կիրակի օր տեղի ունեցաւ Իզմիրի 11 երեսփոխաններուն ընտրութիւնը։ Ընտրողական ժողովին ներկայ էին Տիարք Խ. Եփրեմ, Վ. Պարտիզպանեան, Ա. Արզումանեան, Յ. Կիւզէլեան և Ճ. Եղիայեան։ Առաջնորդը կը նախագահէր։ Կէսօրին փակուեցաւ քուէատուփը և անկից վերջ եկած քուէները մերժուեցան, որոնք սահմանափակ թիւ մը չէին և որոնք կը պատկանէին ժողովուրդին կուսակցութեան։ Ժամը 1ին սկսեալ քննուեցան նամակներով եկած քուէները և անոնց քննութիւնը լրացաւ երեկոյեան ժամը 7ին։ Ամբողջ եկած քուէները թիւն էր 882։ Կէս գիշերուան մօտ լրացաւ քուէհամարը և քուէներու բացարձակ առաւելութեամբ երեսփոխան հռչակուեցան Տիարք՝ Պօղոս Եսայեան, Բարսեղ Կիւլպէնկեան, Պօղոս Վարդապետեան, Տիրան Աշնան, Միհրան Եփրեմ, Տօքթ. Պ. Կասսապ, Մանուկ Փօձաթճեան, Պօղոս Փափազեան, Հայկ Պէրէպէթեան, Տօքթ. Տ. Էնֆիէճեան և Յակոբ Ալիխար։ Անմիջապէս պատրաստուեցաւ ընտրութեան տեղեկագիրը և ընտրողական ժողովը փակ յայտարարելով յանձնեց Առաջնորդին։

ԼԱԶԱՐԵԱՆ ՃԵՄԱՐԱՆԸ

Ռուսական թերթերը կը ծանուցանեն թէ՝ Արեւելեան լեզուներու Լազարեան ճեմարանին տեսչի պաշտօնին համար նշանակուեր է Պր. Ի. Յովհաննէսեան որ մօտ 30 տարի ուսուցիչ է Լազարեան ճեմարանին մէջ։ Պր. Յովհաննէսեան ունի քանի մը ուսումնասիրութիւններ, վերաբերեալ հին Հայաստանի հնագիտութեանը։

ԳԱՒԱՌԻ ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐԸ

Տնտես. Խորհուրդը գրով մը Խառն ժողովին ուշադրութիւնը կը հրաւիրէ գաւառէն եկած և պետական վարժարաններ մտնել ուզող ուսանողներու նպաստին համար եղած կարգադրութիւններուն վրայ։ Նախ կը յիշեցնէ թէ Եռանէսքուլի գումարը գոնէ բարձրագոյն ուսում առնող տղոց պէտք էր յատկանար, ապա զատ կը հարցնէ որ արդեօք ուսանողներու նպաստ տալու այս մարմինը մշտնջենական հանգամանք պիտի ունենա՞յ, և ամէնէն վերջը կ'ըսէ թէ սահմանեալ 70 ուսանողները հոգալու համար միջոց կայ, հետեւաբար անոնց թիւը հարիւրի բարձրացնել անկարելի է։

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՏՐԻՊՈԼՍԻ

ԿՈՒՍԱԿԱԼԻ ՓՈԽԱՆՈՐԴԸ ԾԱՆՐԱՊԷՍ ՎԻՐԱՒՈՐՈՒԱԾ

Համեն հասած նորագոյն հեռագիրներ կը ծանուցանեն թէ ռմբակոծութեան հետեւանքով կառավարչատունը քանդուած է եւ կուսակալի փոխանորդն ալ ծանրապէս վիրաւորուած է:

⁂ Ափրիկեան Տրիպոլսոյ գրաւման համար երէկ կարելի չեղաւ պաշտօնական որ եւ է լուր քաղել, սակայն մասնաւոր աղբիւրներէ առնուած լուրերու համաձայն, իտալական զինուորներու Տրիպոլիս ցամաք ելած ըլլալուն մասին առջի իրիկուն հեռագիր մը հասած է Բ. Դրան եւ Բ. Դրան մէջ վարչապետին մօտ գումարուող մէկ քանի նախարարներ այս մասին խորհրդակցութիւններ կատարած են:

⁂ Զրոյց կը շրջի թէ Ռուսիոյ Զարը պիտի միջնորդէ, իտալօ-թուրք պատերազմին վերջ տալու համար:

⁂ Աւստրիական կառավարութիւնը Բ. Դրան ապահովութիւններ ընծայած է թէ զինու զօրութեամբ պիտի միջամտէ, եթէ երբեք պալքանեան տէրութիւնները վրդովեն խաղաղութիւնը:

⁂ Մասնաւոր տեղեկութիւններու համաձայն, իտալական կառավարութիւնը Տրիպոլիս զինուոր փոխադրելու համար Ամերիկայի գծին վրայ բանող անդրատլանտեան 40 շոգենաւեր վարձած է որոնք սեպտ. 27էն սկսեալ հետզհետէ զինուոր կը փոխադրեն Տրիպոլսի ջուրերը:

⁂ Արաբ ապստամբապետ Իմամ Եահեա արշաւախումբին հրամանատար Իզզէթ փաշայի դիմելով յայտարարած է թէ իտալօ-թուրք պատերազմին ատեն զինադադար պիտի ընէ:

⁂ Աթէնքէն հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ միջազգային համաժողով մը պիտի գումարուի, քաղաքական արդի խնդիրները լուծելու համար:

⁂ Քանի մը օրէ ի վեր կարգ մը շրջանակներու մէջ, զրոյց կը շրջէր թէ ռուսական նաւատորմը Տրապիզոնի ջուրերը զննելու պաշտօնաւ նոյն նաւահանգիստը հանդիպող շոգենաւերը Պոլսին ապրանք չեն ընդունիր եւ հոն չեն հանդիպիր: Շոգենաւային ընկերութիւններէ ստուգեցինք որ սխալ է այդ լուրը եւ երթեւեկները կը շարունակուին:

⁂ Իտալացիներու դէմ հռչակուած պոյքոթի մասին ստոյգ տեղեկութիւններ քաղելու համար երեք շոգենաւային ընկերութիւններու դիմելով տեղեկացանք թէ տակաւին այս մասին վճռական քայլեր առնուած չեն: Միայն թէ պատերազմը չհռչակուած՝ Իտալիայէ ճամբայ ելլող իտալ. տաս մը նաւեր, որոնք Պոլսոյ օսմանցի վաճառականներուն պատկանող ապրանքներ կը փոխադրէին, իրենց տրուած հրամանի մը համաձայն, ապրանքները Յունաստան ձգելով Իտալիա վերադառնալու ստիպուած էին, սա պայմանով որ ուրիշ շոգենաւեր զանոնք փոխադրեն Պոլիս: Պուլկարական մէկ քանի շոգենաւեր այս ապրանքները Պոլիս փոխադրած եւ այս պարագան ալ Պոլսոյ նաւավարներուն կողմէ իմացուած ըլլալով բոյլ չտրուեցաւ ցամաք հանել եւ պոյքոթ հռչակուեցաւ: Շոգենաւի ընկերութիւնը բողոքեց իր դեսպանատան, որպէսզի դիմումներ կատարէ օսմ. կառավարութեան մօտ, որովհետեւ այս ապրանքները օսմանցիներու կը պատկանին եւ դրամներն ալ վճարուած: Երբ կարելի չըլլայ գոհացում ստանալ, ապրանքները Վառնա պիտի տարուին. Շոգենաւերը քարափը կը սպասեն:

⁂ Ճիպալիի մէջ իտալահպատակ Թորրիի գործարանին դէմ պոյքոթ հռչակուած է: Ցիծեալին երկու շոգեմակոյկները գրաւուելով Նաւարան ղրկուած են:

⁂ Դատական Նախարարութիւնը բոլոր դատարաններուն ուղղուած շրջաբերականով մը զեկուցած է թէ իտալահպատակները քաբիթիւլասիոններէն զրկուած ըլլալով բաց այնմ դատավարութիւն պէտք է կատարուի:

⁂ Վարչապետը երէկ իր մօտ կանչելով արտաքին գործերու նախարարութեան բարձրաստիճան պաշտօնատարներէն ոմանք, Ափ. Տրիպոլսի խնդրով զբաղեցաւ: Յետոյ ապարանքէն հեռագրական հաղորդակցութեան մէջ մտաւ արտասահմանի օսմ. դեսպաններուն եւ դիւանագիտական մարմնոյն հետ:

ՇԷՅԽ-Ի Լ-ԻՍԼԱՄԸ

Սխալ է Շէյխ-իւլ-իսլամ Մուսա Քեազիմ էֆ.ի հրաժարման լուրը: Երէկ Շէյխ-իւլ-իսլամը Եպարքոսին հետ տեսակցեցաւ:

ՍԷԼԱՄԼԸԳԸ

Սելամլըքի արարողութիւնը երէկ կատարուեցաւ Տօլմա Պաղչէի մզկիթին մէջ, ուր ներկայ էին, Շէյխ-իւլ-իսլամը, պատերազմական, էվգաֆի, դատական, ծովային նախարարները:

⁂ Սուլթանը մեծապէս զգածուած Տրիպոլսոյ պատերազմէն և տիրող կացութենէն, ուղղակի Պալատ գնաց առանց զբօսական պտոյտ կատարելու:

⁂ Պատերազմական Նախարարը երէկ Սելամլըքի արարողութենէն յետոյ Սուլթանին ներկայացաւ և յետոյ պալատանատան երթալով պահ մը զբաղեցաւ զինուորական գործերով: Նախարարը այցելութիւն տուաւ դահամանգին:

ՔՈԼԵՐԱՆ

Աւջի օրուան ժամը 8էն մինչեւ երէկուան ժամը 8ը 32 դէպքեր պատահեցան, որոնց 15ը մահացաւ: Նախորդ վարակեալներէն ալ 15 հոգի մեռան:

ԹԷՊԼԻՂ ՎԷ ՄԷԱՊԻՐ ԻՍՏԻՆԱՏԻՆ

Պաղտատ վիլայէթի ակր միւհէնտիսի մուավինի Սէն Ժուան Լեֆէնտրին սիլաս մէլզումիյէթ վաղիֆէի մէնմուրիյէթինի թէրք իթմիշ վէ եկիմ նէրէտէ պուլունտուղու մալիւմ օլմատըղը Պաղտատ վալի վէքալէթինտէն աքր միւհէնտիսլիյին իշարը բլամինտէն միւսթէհաք օլմայի պիրա մէզքիւր մէլզումիյէթ թէրքի միլվի խիզմէթինտէն իրթիսաֆի իթմէաուի իւզէրէ պիր հաֆթա զարֆընտա իւրէւն թարիհինտէն իթիպարէն միւսաֆէի իպքաի պակիլմազ իսէ իսլամի մէմուրիյէթին իստինատէն իհալէ օլունաճաղը թէպլիղ օլունուր:

⁂

Խիւտավէնտիկեար վիլայէթի. Պէօզանիւ Թաւշանլը Թարիգի ինշաաթը. Պէտէլի քէշֆ 277668. Խիթամը միւնաքասա 19 Իլուլ 327. ասգը միւասէթի 24 Իլուլ 327:

Խիւտավէնտիկեար վիլայէթի. Պէօզանիւ Գարահիսար Թարիգի ինշաաթը. Պէտէլի քէշֆ 678896. Խիթամը միւնաքասա 19 Իլուլ 327. ասգը միւասէթի 24 Իլուլ 327:

Սըվաս վիլայէթի. Զարա Տիվրիկ Թարիգի իւզէրինտէ պիրինճի գըսմը խիթամը սանաթի ինշաաթը. Պէտէլի քէշֆ 201124. Խիթամը միւնաքասա 30 Իւլուլ. ասգը միւասէթի 23 Իւլուլ:

Սըվաս վիլայէթի. Զարա Տիվրիկ Թարիգի իւզէրինտէ իքինճի գըսմը խիթամը սանաթի ինշաաթը. Պէտէլի քէշֆ 6:8900. Խիթամը միւնաքասա 30 Իւլուլ. ասգը միւասէթի 23 Իւլուլ:

Պալատէ էսամիսի մուհարրէր ինշաաթ վէ ամէլիյաթը սամալէրինտէ մուհարրէր մէնպա մինզար էսնասընտա վաղ օլունմա միւնաքասա օլունարագ ճէպէլէրին էսէլէսի պողսիպունին խուռումաստէ պումակլեա մնուպ զամանի խասըլէր:

ՔՕԼԷԺ ՖՐԱՆՍԷ
ՏԸ Լ'ԱՍՍՈՄՊՍԻՕՆ, ՊՐՈՒՍԱ

Սոյն վարժարանին մէջ գիշերօթիկ աշակերտներ կ'ընդունուին, երեք ամիս ութը օսմ. ոսկիով։ Ցայտագիրը կը ղրկուի ուզողներուն։ 6—1

ԱՃԻԼՈՒՄ, 1 ՂՐՈՒՇ
ԲԵՐԱ, ՍԱՄԱԼԸ-ՄԷՍՃԻՏ, ԹԻՒ 9
ՊԱՍԱԺ Տ'ԼՕՐՕՐ, ԹԻՒ 18
22—30

ՍԱՆԻԹՕՐ
ԲՈԼՈՐ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ ԵՒ ՄԱՍՆԱՒՈՐԱԲԱՐ ՔՈԼԵՐԱՅԻ ԴԷՄ
ԶՕՐԱՒՈՐ ԶԷՆՔ ՄԸՆ Է

Եւրոպայի թէ՛ հանրային վայրերուն և թէ տուներուն մէջ գործածուած սոյն գործիքը, որ չտեսնուած ընդունելութիւն գտած է, զարշահոտութեան առաջքը կ'առնէ և ամէն տեսակ մանրէները բնաջինջ կ'ընէ։ Իրեն յատուկ անուշահոտութիւնը զովութիւն կուտայ մարմնոյն։

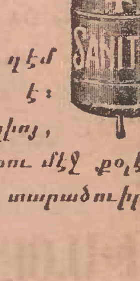

ՍԱՆԻԹՕՐ

Եւրոպայի մէջ հիւանդութիւններու դէմ ձեռք առնուած նախազգուշական միջոցն է։ ՍԱՆԻԹՕՐԻ շնորհիւ է որ Գերմանիոյ, Անգլիոյ, Ֆրանսայի և ուրիշ քաղաքակիրթ երկիրներու մէջ քոլերա, թիֆօ և ուրիշ հիւանդութիւններ չեն տարածուիր։

ՍԱՆԻԹՕՐ

Պարտաւորիչ կերպով կը գործածուի Եւրոպայի հանրային վայրերուն մէջ։

ՍԱՆԻԹՕՐ

Կեանքի պահպանիչը ըլլալով ամէն տեղ անհրաժեշտ է։

ՍԱՆԻԹՕՐ

Խիստ պզտիկ գործիք մը ըլլալուն, անիկա պէտք չէ անպակաս գտնուի ո՛չ մէկ տունէ, գպրոցէ, գործարանէ, օթէլէ, հիւանդանոցէ, վերջապէս հանրային ու մասնաւոր ամէն վայրերէ և նոյն իսկ ճամբաներէ ու միզանոցներէ։

Ղալաթիա, Պալըք Բազար, Լէօմաթօրխի խանին թիւ 11 սենեակին մէջ «Սօսիէթէ Սանիթօր»ի կողմէ միայն կը ծախուի։ 29—36

ՔՈՒՐԹԷՍԻ ԵՂԲԱՐՑ
ԿԱՐԱՍԻՆԵՐՈՒ
ՄԵԾ ՄԹԵՐԱՆՈՑ ԵՒ ԳՈՐԾԱՐԱՆ
4, Բէրա, Թիւնէլի դիմաց, 4

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ԵՒ ՏԵՂԱԿԱՆ ԿԱՐԱՍԻՆԵՐՈՒ ՃՈԽ ՄԹԵՐՔ. ԱՄԲՈՂՋԱԿԱՆ ԿԱՀԱՒՈՐՈՒՄ. ՃԱՇԱՐԱՆԻ. ՆՆՋԱՍԵՆԵԱԿԻ ԵՒ ՀԻՒՐԱՍՐԱՀԻ ԿԱՐԱՍԻՆԵՐ ԵՒ ԱԹՈՌՆԵՐ

Կարասի գնելէ առաջ, մեր վաճառատունը այցելեցէք: Գիները խիստ չափաւոր եւ անմրցելի են: Այցելութիւն մը կը բաւէ, համոզուելու համար: 53—46

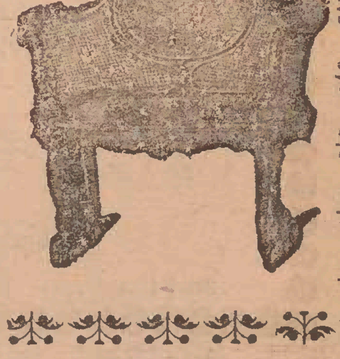

ԱՆՎԻՃԵԼԻՕՐԷՆ ԼԱՒԱԳՈՅՆ ԿԱԹՈՎ ՇՕՔՕԼԱՆ

ՆԷՍԹԼԷ

շօքօլան է որ Զուիցերիոյ մէջ, Ալպեաններու ամենազուտ կաթով պատրաստուած է

ՆԷՍԹԼԷԻ ԿԱԹՈՎ ՇՕՔՕԼԱՆ

ամենէն սննդարարն է եւ իր համը ամէն տեղ գնահատուած է։

ՆԷՍԹԼԷԻ ԿԱԹՈՎ ՇՕՔՕԼԱՆ ԱՄԷՆ ԿԱՐԵՒՈՐ
ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆՆԵՐՈՒ ՄԷՋ ԿԸ ԾԱԽՈՒԻ

ՖԷՆԻՔՍ ՕԹՐԻՇԻԷՆ
(Phénix Autrichien)

ԿԵԱՆՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՎԻԷՆՆԱՅԻ ՄԷՋ ՀԻՄՆՈՒԱԾ 1860ԻՆ
Ն. ԲԱՐՁՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՎԻԷՐԱՅԻ ԴՈՒՔՍԻՆ ՆԱԽԱԳԱՀՈՒԹԵԱՄԲ

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽԸ	6,300,000 ՖՐԱՆՔ
ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ԳՈՒՄԱՐ	64,000,000 »
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԱԾ ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ	230,000,000 »
ՎԵՐՋԻՆ 30 ՏԱՐԻՆԵՐՈՒ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԵԱԼՆԵՐՈՒՆ ԵՂԱԾ ՎՃԱՐՈՒՄՆԵՐԸ	88,000,000 »
1910ԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐ. ՆԵՐՈՒՆ ՎՃԱՐՈՒԱԾ	6,500,000 »

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԸՆԴՀ. ԳՈՐԾԱԿԱԼՆԵՐ
Գ. Գ. ՊԱԹԻԼԼԻ ԵՒ ՄԻՒ.
27—52 ՄԵԾ ԹԻՒՆԷԼ ԽԱՆ, ՂԱԼԱԹԻԱ.—Կ. ՊՈԼԻՍ

ՏՕՔԹ. ԼՕԶԷՆՊԼԱԹԻ
ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆԸ
ԲԵՐԱ ԹԻՒՆԷԼԻՆ ԲԱՍԱԺԻՆ ՄԷՋ
Ք. ՃԱՌԱԳԱՅԹՆԵՐՈՎ (ՌԷՕՆԹԿԷՆԵԱՆ
ՃԱՌԱԳԱՅԹԱԲՈՒԺՈՒԹԻՒՆ

Արսօնվալիզասիօն (ելեկտրական արագ հոսանքով), կալվանիզասիօն, ֆարատիզասիօն, ելեկտրաջրական լոգանքներ, ելեկտրական տուչեր, ելեկտրաթրթռական մասաժ, մեքենաբուժութիւն եւն. եւն. որոնցմով կը դարմանուին ջղային և ներքին հիւանդութիւններ, ինչպէս՝ ամէն տեսակ անդամալուծութիւն, մկանային հիւծում, ջղացաւ, սիաթիք, կէս-գլխացաւ, ջլախտ, նէօրասթէնի, յօդակապերու յօդացաւ, կութ, գիրութիւն, շաքարախտ, ստամոքսի և աղիքի հիւանդութիւններ, մնդութիւն, թութք, արթերիօսքլէրօզ, անձին ալ բուաթրին, դաշտանի խանգարումներ, մորթի քրոնիկ հիւանդութիւններ եւայլն եւայլն։ 100—6

ՀՈՒՐՐԻԷԹ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՆՈՑԸ
ՆՈՐ ՆԱՄԱԿԱՏԱՆ ԴԻՄԱՑ, ԹԻՒ 19
ԷՊՈՒ ԱՂԱԶԱՏԷ ԷՅՐԻ ԵՐԶՐՈՒՄԻ
ԱՄԵՆԱԸՆՏԻՐ ԿԱՐԱԳ

Այս անգամ Եւրոպայէն բերել տուած է ամենէն ընտիր կարագները։ Նոյնպէս այդ վաճառատան մէջ կը ծախուին Տրապիզոնի, Հալէպի, սիպերիական, Դանուբի անխարդախ իւղերը և ամէն նպարեղէնի վերաբերեալ ամէն տեսակ ընտիր ուտեստեղէններ։ Հանրութենէն կը խնդրուի անգամ մը այցելել սոյն վաճառատունը։ 20—50

[illegible]

بیوك خفافیه مغازه‌سی درسعادت سلطان حمام خداویردی خان

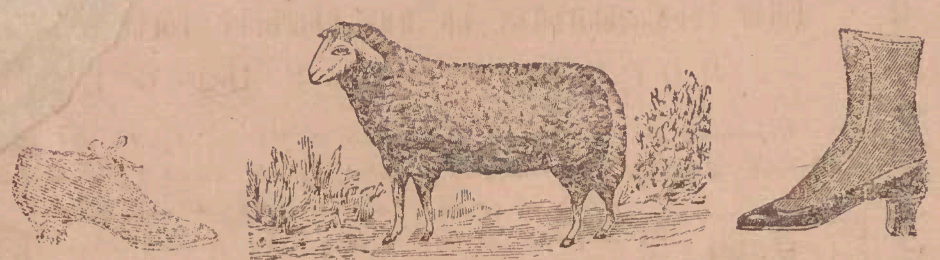

اك صوك موده‌یه موافق وهركیسه‌یه الویریشلی زنه‌واركك چوجقلره مخصوص غایتله شیق وطیانقلی وصورت مخصوصه‌ده اوروپادن جلب ایلدیكمز خالص انكلیز اسقاربین وپوتینلری وایاق قابلری وترلیكلرك وهردرلوسی مغازه‌مزده بولنور. درسعادت وطشره ایچون شیمدی‌یه قدر مغازه‌مزكماللری طوبدن صاتلقده ایكن بوكره بك چوق طرفلردن وقوعبولان آرزو اوزرینه همان صاتش فیأتلری كبی معتدل فیأتلرله پراكنده اوله‌رق دخی صاتمقده‌یز.

مغازه مزدن آلیش ویریش ایدنلرك اصلا الدانمیه‌جقلرینی وبركره مغازه‌مزی تشریف بیوره‌جق ذوات كرام وخانم افندیلرك صوك درجه ممنون قاله‌جقلرینی صورت قطعیه‌ده تأمین ایدرز.

طشره‌دن وقوعبوله‌جق طوبدن سپارشلر درحال كمال سرعتله اجرا ایدیلور.

ԽԱՅՐԻ ԻԳՊԱԼ ԳՕՅՈՒՆՃԸ ԵՂԲԱՐՔ

ԿՕՇԻԿԻ ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՊՈԼԻՍ, ՍՈՒԼԹԱՆ ՀԱՄԱՄ, ԽԻՒՏԱՎԷՆՏԻԿԵԱՐ ԽԱՆ, ԹԻՒ 11.

Սոյն վաճառատան մէջ կը ծախուին այրերու, կիներու և տղոց յատուկ նորաձեւ, ամուր ու չիք սկարբին, կօշիկներ և բաբուճներ, ամէն տեսակէ: Գիները չափաւոր են:

Գաւառներէն յանձնարարութիւնները փութով կը կատարուին: 104—54

ՀԱՆՐԻՀ ԼԱՆՑ

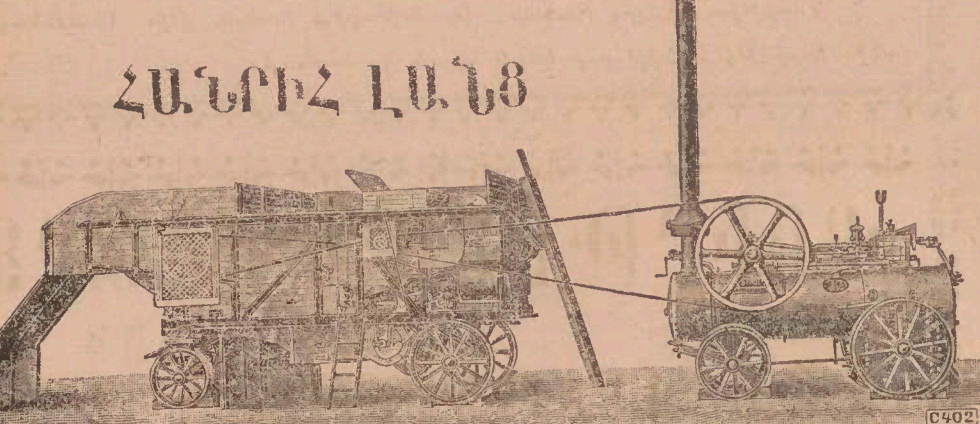

ԼՕԳՕՄՕԹԻԼ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿԷ ՓՈՂՈՑԻ ՎԱՅՐԱՇԱՐԺՆԵՐ,

[illegible]

ՅԱՐԴԸ ԿՏՐԵԼՈՎ ՀԱԿ ՇԻՆՈՂ ՄԵՔԵՆԱՆԵՐ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՀԱՄԱՐ

ՖՐԻՑ ՊՐՕՔՇԻԲԸՐ ԵՒ ԸՆԿ.

ՂԱԼԱԹԻԱ, ՎՕՅՎՕՏԱ ԽԱՆ

مانچسترده « هاری لانس » فابریقه‌سی معمولاتی

هرجنس لوقوموبیللر وسوقاق لوقوموتیفلری ، صمان كسوب بالیه یاپان ماكنه‌لر خرمن (باتوز) ماكنه ، امتیازلی :

عموم ممالك عثمانیه اجنته‌لری فریس بروقشییر وشركاسی

درسعادت غلطه ووبووده خان

28-54

ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ ԲՈԼՈՐ ՔԱՂԱՔՆԵՐՈՒ ՄԷՋ.

ԶԳՈՒՇԱՑԷՔ ԿԵՂԾԻՔՆԵՐԷ

ՍԻՆԿԷՐԻ ԿԱՐԻ ՄԵՔԵՆԱՆԵՐԸ

ԽԻՍՏ ՀԱՍՏԱՏՈՒՆ ՇԻՆՈՒԱԾՔ ԵՒ ԱՄԵՆԱԸՆՏԻՐ ՆԻՒԹԵՂԷՆ

ԱՇԽԱՐՀԻՍ ԼԱՒԱԳՈՅՆ ՄԵՔԵՆԱՆԵՐՆ ԵՆ

ԱՆՄՐՑԵԼԻ ԸՆՏԱՆԻՔԻ ԵՒ ԳՈՐԾԱՏՈՒՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ

[illegible]

ՍԻՆԳԷՐԻ
ԿԱՐԻ
ՄԵՔԵՆԱՆԵՐ

ՍԻՆԿԷՐԻ ԿԱՐԻ ՄԵՔԵՆԱՆԵՐՈՒ ԸՆԿ.

Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղեր:

Բերա, 343, Մեծ Փողոց: Կալաթա, Սինկէր խան և Գարաքէօյ 120, Պոլիս, Սուլթան Պայազիտ, Սուլթան Համամ և Թաթիճ Համբըլ Փաշա 64, Սիլիւտար Չարշըպոյի 15: Գատըքէօյ Մոտա ճամբէսի: Մաքրիքէօյ երկաթուղիի հրապարակը: Պաշաթ, Քէբրի Պաշի փողոց 113: Պէշիկթաշ Շերքէթի Նաւամատոյցին դիմացը: Բաքըրքէօյ, Թրամվայ ճամբէսի թիւ 57

Տնօրէնութիւն Արեւելքի համար: Կ. Պոլիս Բերա Մեծ փողոց 343

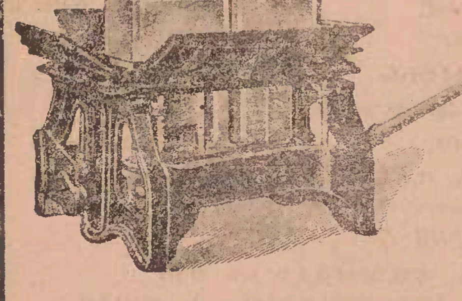

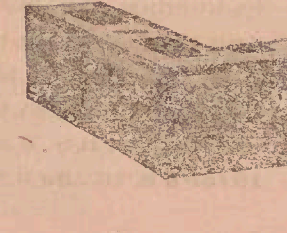

فرانسز مواد انشائیه مغازه‌سی : ت . تریقون ویه‌ئو خلفلری

غلطه‌ده : مومخانه جاده‌سی نومرو ٦١

امور وانشاآت نافعه ایچون آلات وادوات وصنعی طاشلر اعماله مخصوص ماكنه‌لر

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՇԻՆՈՒԱԾՈՆԻՒԹԵՐՈՒ

Թ. ԹՐԻՔՕՆ ՎԻԷՅՕ Յաջորդ

ՂԱԼԱԹԻԱ, ՄՈՄՀԱՆԷ, ԹԻՒ 61. 17—52

Հանրօգուտ շինութեանց և հանքերու յատուկ գործիքներ և արուեստական քարերու յատուկ մեքենաներ:

ԱՇԽԱՐՀԱՀՌՉԱԿ ՄԻԼՆԵՐ ԱՆԳԼ. ԴՐԱՄԱՐԿՂՆԵՐ

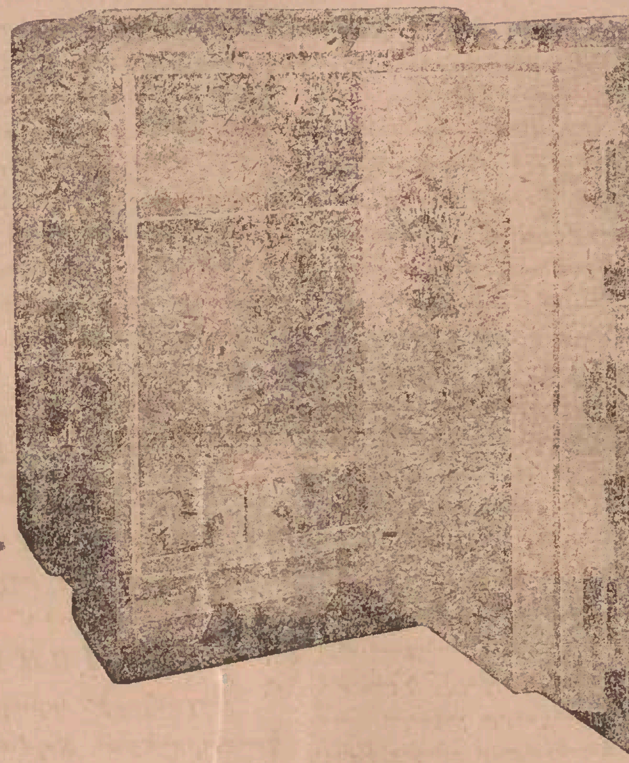

دنیانك اك مشهور میلنر قاصه‌لری

حكومت عثمانیه انكلیز وسائر حكومتلرك متعهدی حریق وسارقه‌لره قارشو تأمینات

عموم ممالك عثمانیه وكیلی درسعادت غلطه‌ده كوركجی خانده نومرو ١-٢-٣

سیدنه‌ی نوویل وشركاسی

ՍԻՏՆԷՅ ՆՕՎԻԼ ԵՒ ԸՆԿ.

ՀԱՅԹԱՅԹԻՉ

ՕՍՄ. ԱՆԳԼ. ԵՒ ՈՒՐԻՇ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆՑ, ԱՄԵՆԱՄԵԾ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՈՒ ՍԵՂԱՆԱՒՈՐԱԿԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԵԱՆՑ

ՄԻԼՆԵՐ ԴՐԱՄԱՐԿՂԸ ԵՄԷՆ ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԻՒՆ Կ'ԸՆԾԱՅԵՆ ԳՈՂԵՐՈՒ ԵՒ ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԸՆԴՀ. ԳՈՐԾԱԿԱԼ

ՍԻՏՆԷՅ ՆՕՎԻԼ ԵՒ ԸՆԿ.

Ղալաթիա, Գէորգ պէյ խան, թիւ 1-2-3 104—26

محمد قره‌قاشی زاده رشدی

ՄԷՀՄԷՏ ԳԱՐԱԳԱՇԶԱՏԷ ՐՈՒՇՏԻ

ՄԷՅՏԱՆՃԸԳ, ԵԷՆԻ ԲՈՍԹԱԽԱՆԷ ՃԱՏՏԷՍԻ

Վաճառատան տէրը Եւրոպա կատարած ուղեւորութեան առթիւ վերջին նորաձեւութեան ու իր յարգոյ յաճախորդներուն ճաշակին համաձայն նոր ապրանքներ բերել տուած է:

ՄԵՏԱՔՍԷ ԵՒ ԲՈՒՐԴԷ ԿԵՐՊԱՍՆԵՐ ՎԵՐՋԻՆ ՆՈՐԱՁԵՒՈՒԹԵԱՄԲ ՆՈՒՐԲ ՃԵՐՄԱԿԵՂԷՆՆԵՐ, ԱՂՋԻԿՆԵՐՈՒ ԵՒ ՏՂՈՑ ՅԱՏՈՒԿ ԶԳԵՍՏՆԵՐ, ՇՐՋԱԶԳԵՍՏՆԵՐ ԵՒ ԺԻՒՓՕՆՆԵՐ, ՄԵՏԱՔՍԷ ԵՒ ԲՈՄԲԱՍՏՈՒՐ ՆՈՐԱՁԵՒ ՊԼՈՒԶՆԵՐ, ՁԵՌՔԻ ՆՈՒՐԲ ՔՍԱԿՆԵՐ, ՊԱՏՌՈՒՔԱՂ, ԴԱՆԱԿ ԵՒ ԱՓՍԷՆԵՐ, ԳՈՒԼՊԱՅ, ԹԱՇԿԻՆԱԿ, ՖԱՆԷԼԱ, ՁԵՌՆՈՑ ՀՈՎԱՆՈՑ, ՓԱՇՊՈՒՍԻԷՆԵՐ ԵՒԱՅԼՆ 41—52

ԻՒՆԻՕՆ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ ԵՒ ԿԵԱՆՔԻ ՎՐԱՅ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ի ՓԱՐԻԶ 1828-1828

1828 L'UNION DE PARIS

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ Ի ՓԱՐԻԶ 9, ԲԼՎ. ՎԱՆՏՕՄ, 9

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ

Դրամագլուխ եւ երաշխաւորութեան գումար	134 միլիոն Ֆրք
1909 տարուան հասոյթներ	30 » »
Մինչեւ 1909 դեկտ. 31 վճարուած վնասները	380 » »
Ընթացիկ ապահովագրութիւններ	26 միլիառ »

ԿԵԱՆՔԻ ՃԻՒՂ

Դրամագլուխ և երաշխաւորութեան գումար	193 միլիոն »
1909 տարուան միջոցին գանձուած բրիմներ	16,500,000 »
Մինչեւ 1909 դեկտ. 31 վճարուած վնասներ	240 միլիոն »
Ընթացիկ ապահովագրութիւններ	341 » »

ՄԱՍՆԱՒՈՐ ՍԱԿԱՑՈՅՑՆԵՐ ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՀԱՄԱՐ

ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ ԹՈՒՐՔԻՈՅ

Ղալաթիա, Վօյվօտա փողոց, Իւնիօն Խան

Գործակալութիւններ Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքներուն մէջ

SANITOR
bester automatischer Desinfektoru Luftreiniger
AROMAT
hervorragendster Zimmerluftverbesserer
SOPOR
hygienisch bester Seifenspender
SOPIN
flüssige Seife

SANITOR

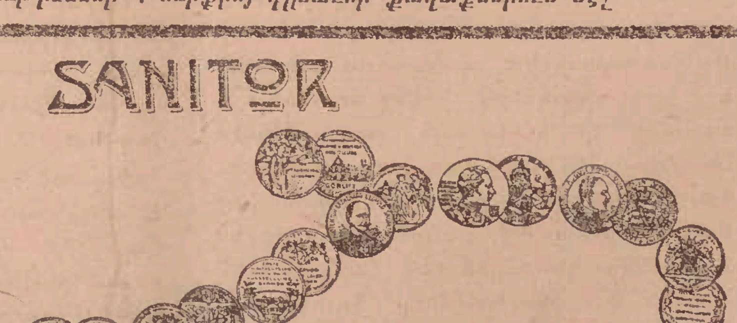

سانیتور

بتون خسته‌لقلره وخصوصیله قولرایه مكمل برسلاح

اوروپانك كرك عمومی وكرك خصوصی محللرنده استعمال اولنه‌رق عمومك مظهر تحسینی اولان اشبو الت دافع تعفن اولمقله برابر هردرلو میقروبلری تلف ایدر كندوسنه مخصوص كوزل بررایحه‌سی واردر.

سانیتور : حیاتك محافظی اولمق اوزره اوروپانك هرطرفنده بك بیوك نام قزاندیغندن بتون اركزده استعمالنی توصیه ایدرز.

سانیتور؛ قولرایه قارشی صوك برتدبیر اولمقله برابر تیفو خسته‌لغنك منعنده خادم ومؤثر بردوادر.

سانیتوری خانه، مكتب، اوتل، فابریقه، خسته‌خانه كبی ازدحاملی محللر ایله ابدستخانه‌لرده مطلق بولندیرملیدر.

یالكز غلطه‌ده بالق بازارنده انوموتارخی خاننده ١١ نومروده (سوسیه‌ته سانیتور) اداره‌خانه‌سنده بولنور سپارش دخی قبول اولنور.

٨١—٣٦

BANQUE D'ATHENES

ԱԹԷՆՔԻ ՊԱՆՔԱ

(ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ)

ԱՄԲՈՂՋԱՊԷՍ ՎՃԱՐՈՒԱԾ ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ

50.000.000 Տրախմի

ՊԱՀԵՍՏԻ ԳՈՒՄԱՐ

9 275,000 Տրախմի

Կեդրոնատեղի՝ Աթէնք

Մասնաճիւղեր.—Կ. Պոլիս (Ղալաթիա և Գալաթա գրասենեակներով), Լոնտոն, Աղեքսանդրիա, Գահիրէ, Խարթում, Մանսուրա, Զագազիգ, Լիմասօլ (Կիպրոս), Սելանիկ, Քավալա, Իզմիր, Քսանթի, Սերէզ, Սամսոն, Տրապիզոն, Քիոս, Խանիա, Պիրէոս, Պաթրաս, Վօլօ, Շիրա, Քալամաթա, Թրիփօլիցա, Լարիսա, Հանիա, Գանտիա, Րէթիմօ (Կրետէ):

Հեռագրական հասցէն՝ ԱԹԷՆՕՔԼԷՍ

Աթէնքի պանքան կը զբաղի դրամատանց վերաբերեալ ամէն կարգի գործառնութիւններով. փոխատուութիւն ապրանքներու և արժեթուղթերու վրայ, փոխանակագիրներու զեղչում, առնելիքի գանձում, վարկագրերու շրջաբերութիւն, փոխանակագիր, Թուրքիոյ ու Եւրոպայի քաղաքներուն վրայ չէքերու փոխանցում հեռագրաւ, հաշուընթաց:

Սակարանական գործառնութիւններ եւ արժեթուղթեր.— Սակարանական հրամաններու գործադրութիւն մեր ու եւրոպական հրապարակներուն վրայ, չափաւոր պայմաններով: Արժեթուղթերու պահպանութիւն՝ անոնցմէ վարձքի մը փոխարէն. Զեղչ և գանձում ամէն կարգի կտրօններու:

Աւանդ.— Աթէնքի պանքան դրամական աւանդ կ'ընդունի, տարին 3% (հարիւրին երեք) տոկոս վճարելով:

Խնայողութեան սնտուկ.— Աթէնքի պանքան՝ փոքր խնայողութիւնները քաջալերելու համար, խնայողութեան սնտուկի սպասարկութիւն մը կազմակերպած է, որով ½ին 4 տոկոս կուտայ դրամական աւանդներու:

Առեւտրական ճիւղ.— Աթէնքի պանքային Պոլսոյ գործակալութիւն Տէլլիմէն խանի (Պոլիս, Նէմիչ-Իսկէլէսի) մէջ, նոյնատեղի դրամատունին մօտ, իր մթերանոցը կ'ընդունի չափաւոր վարձքի մը փոխարէն, իր յաճախորդներու ապրանքներու պահպանութիւնը, թէ՛ իբր աւանդ և թէ իբր երաշխաւորութիւն իր փոխատուութեանց: Աթէնքի պանքայ Լոնտոնի մասնաճիւղին մէջ ալ առեւտրական բաժին մը կայ, որ ամէն կարգի առեւտրական գործերով կը զբաղի խիստ չափաւոր պայմաններով:

Ընդհ. տնօրէն Գ. ԻՄԲՐԻՕՅԴ

ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԵԱՆ ՍՆՏՈՒԿ

(ԼՕՆՍՐՎԱԴԻ ՍԱՆ.ՏՐԱՂԸ)

1284 ԻՆ ՀԻՄՆՈՒԱԾ

Օսմ. կառավարութեան երաշխաւորութեան ներքեւ կը գտնուի եւ երկրագործ. պանքան վարկ բացած է Պոլիս Ճէկալ Օղլու փողոց, իր սեփական շէնքին մէջ:

Հաստատ պայմաններով դրամ կ'ընդունի եւ փոխատուութիւն կ'ընէ:

Դրամ բնդունելու պայմաններ.— Մէկ տարի եւ աւելի պայմանաժամով աւանդ ձգուած դրամներու համար տարին հարիւրին հինգ տոկոս:

Վեց ամսուան պայմանաժամով ձգուած դրամներուն համար տարին հարիւրին 4 ուկէս:

Առանց պայմանաժամի, ընթացիկ հաշուով, այսինքն ուզուած ատեն դրամ առնելու պարագային, տարին հարիւրին 4 տոկոս կը վճարէ:

Առանց պայմանաժամի կ'ընդունուի մէկ քառորդ ոսկիէն սկսեալ մինչեւ 500 ոսկի:

Փոխատուութեան պայմաններ.— Գոհարեղէններու, ոսկի ու արծաթ առարկաներու և արժեթուղթերու փոխարէն տարեկան հարիւրին ութը տոկոսով դրամ փոխ կուտայ:

Ապահովութեան Սնտուկը աէրութեան չանհերուն ծառայող հանրօգուտ հաստատութիւն մըն է և իր գործառնութեանց մէջ ժողովրդեան շահերը կը փնտռէ: Թէ երկրին և թէ ժողովրդեան շահերուն նպաստաւոր է Ապահովութեան Սնտուկը նախընտրել քան թէ օտար հաստատութեանց հետ գործ ունենալ:

ՊԱՆՔ ՏԸ ՍԱԼՕՆԻՔ

BANQUE DE SALONIQUE

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 10,000,000 Ֆր.

ՎՃԱՐ. ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 8 Մարտ 1911ին

8,000,000 Ֆր.

ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 8 Մարտ 1908ին

3,700,000 Ֆր.

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ՝ Կ. Պոլիս Վօյվօտա փողոց

ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ՝ Պոլիս, Աչըր էֆ. խան Բիւթիւպաշը փողոց

Մասնաճիւղեր՝ Էտիրնէ, Պէյրութ, Գավալա, Տէտէաղաճ, Տրամա, Մոնասթըր, Սելանիկ Սամսոն, Իզմիր, Սքիւպ Սէրէզ:

Գրասենեակներ՝ Կիւմիւլճինա, Գալամաթա և Սոֆիա:

Սելանիկի պանքան կը զբաղի պանքայի վերաբերեալ ամէն կարգի գործառնութիւններով, ապրանքներու վրայ փոխատուութիւն կ'ընէ և ապրանքներ իբր աւանդ կ'ընդունի:

Խնայողական Սնտուկ՝ Նպաստաւոր տոկոսով:

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԱՒՍՏՐՕ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ

(Cie. de navigation Austro-Americaine)

ԱՆԴՐԱՏԼԱՆՏԵԱՆ 45 ՇՈԳԵՆԱՒ

Կանոնաւոր մեկնում ամէն հինգշաբթի օր: Մասնաւոր դիւրութիւններ կ'ընծայուին հայ ճամբորդներուն: Շոգենաւերը կրկին պատուակ ունին: Սնունդը խնամեալ է: Ելեկտրական օդափոխում և լոյս: Մարքոնիի դրութեամբ անթել հեռագիր: Բժիշկ և դեղ ձրի:

Աւելի մանրամասն տեղեկութեանց համար դիմել գլխաւոր գործակալութեան, Ղալաթիա, Շարապ իսկէլէսի փողոց, Լոյտ Օթրիշիէն գործակալութեան նախկին շէնքին դիմաց և Արապեան խանի վերեւ թիւ 24:

Ընդհ. գործակալ ԹԷՕՏՕՐ ՔՕՒՐՊԻՍ

پوسته خدیویه

ԽՏԻՎԻԷԼ ՄԷՅԼԱՅՆ

ՇԱԲԱԹԱԿԱՆ ԱՐԱԳ ԵՐԹԵՒԵԿ Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՊԻՐԷՈՆԻ Ե ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻՈՅ ՄԻՋԵՒ. ԵԼԵԿՏՐ. ԼՈՒՍԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ

Առաջնակարգ ճաշ.— Սեղանի գինին ձրի.

«Իսմայիլիա» շոգենաւը, նաւապետ Ակ..աէրլիշ, կը համնի Աղեքսանդրիայէն Բչ. օր հոկտ.. 9ին և պիտի մեկնի երեքշաբթի հոկտ. 10ին երեկոյեան ժամը 3ին դէպի Աղեքսանդրիա, հանդիպելով Իզմիր և Պիրէոն:

ՍՈՒՐԻՈՅ ԳԻԾ

«Թէվֆիգիէ» շոգենաւը, նաւապետ Ռ..իլեանի, 1911 հոկտ. 10ին հինգշաբթի օր Սուրիոյ եզերքէն համնելով, հոկտ. 14 շաբաթ օրը կը մեկնի դէպի Կելիպօլու, Տարտանէլ, Միտիլլի, Իզմիր, Քիոս, Հռոդոս, Մերսին, Աղեքսանդրէտ, Թարապուլուզ, Պէյրութ, Հայֆա, Եաֆա, Բորթ Սայիտ և Աղեքսանդրիա:

Աւելի ընդարձակ տեղեկութեանց համար դիմել Ղալաթիա, քարափին վրայ, Մէյմէնէթլի խան, Պոլիս՝ Վալիտէ Սուլթան խան:

[illegible]

ՍՏԻՊՈՂԱԿԱՆ ՄԵԾ ԶԵՂՉ

ՊԱՏՐԱՍՏ ՀԱԳՈՒՍՏՆԵՐՈՒ ԳԱԶՄԻՐՆԵՐՈՒ ՎՐԱՅ

Իփլիքճի Բեանիի դիմացը գտնուող մեր վաճառատունը, «Թէշհիրաթ Մաղազասը», պիտի փակուի: Այդ պատճառաւ երկու ոսկի արժէք ունեցող հագուստները միայն ոսկիով մը պիտի ծախուին:

6—50 ԳԱԶՄԻՐՃԻ ՐԻԶԱ

محترم وطنداشلریمزه

بالق بازارنده فرون اتصالنده عثمان زاده جمال افندی ، ممالك عثمانیه‌نك هرطرفلرندن جلبسز وغایتله نفیس ساده یاغلر ایله زیتون یاغلری واغز طادیله یمك مراقلیسی اولان قالیپرورانه مخصوص ارزاق سائره جلب ایتمش اولدیغندن، اخوان وطنك رغبتلرینی تمنی ایدر. ۷

محمد رفعت

دیش طبیبی

باب عالی جاده‌سنده نور عثمانیه كوشه‌سنده پارس دارالفنوندن دیپلوماسی حائزدر ، دیشجیلك صنعتك ترقیات جدیده‌سنی بالفعل تطبیق ایدر مراجعت ایدنلر راحت راحت اغریسز طادیله عودت ایدرلر .

غلطه‌ده ریختم اوزرنده سلانیك

غازینو وبیراخانه‌سی

یكیدن كشاد ایدلمش اولان اشبو بیراخانه‌ده هرنوع مسكرات وویانه بیراسی بولندیغی ومزه‌لرك برنجی درجه‌ده وسرویسك فوق العاده اولوب مذكور بیراخانه‌نك صاحبی مشتریلرینی ممنون براقمق اوزره هردرلو فداكارلغی درعهده ایتمش اولدیغی اعلان اولونور

«املاك عمومیه اداره خانه‌سی»

یورغاكی میستیلی اوغلی

باغچه قپوسنده اشتاین مغازه‌سی قارشوسنده عزت بك خان نومرو ١

املاك اوزرینه صاتیمی استقراض، ترهینات وامثالی مسائلده هر مراجعت ایدنلری فوق العاده ممنون ایتمك شرطیله اجرا ودرعهده ایدیلور. قونطورات جیروسیله ایرادات واستیجار معاملاتی یاپیلور. صاحبلرینه كارلی افكار ویریلور.

ՏՊԱՐԱՆ
"ԱՐԵՒԵԼՔ"
ԱՐՏՕՆԱՏԷՐ Գ. ՓՕԹԱՃԵԱՆ